VICTOR ANESTIN

IN ANUL 4000

SAŬ

O CĂLĂTORIE LA VENUS

Editura revistei „Foaia Populară"

TIPOGRAFIA ZIARULUĬ «FOAIA POPULARĂ»

37, Strada Academieĭ, BUCURESCI, Calea Victorieĭ 74

1899

Romanul ce urmează e făcut în formă de jurnal, de un pămîntean din anul 4000.

I

IN ANUL 4000

1 Aprilie 4000

Azĭ se împlinesc o mie cincĭ sute de anĭ de când rasa albă a renunțat de bună voe la puterea ce poseda singură asupra pămîntuluĭ. Ciudate sunt legile fireĭ! O dată rasa aceasta era așa de mare și puternică, în cât cele-l'alte nu eraŭ socotite de cât ca niște sĕrmane sclave ale eĭ, iar acum...

Ultimele eĭ rĕmășițe s'aŭ contopit cu noĭ; rasa albă a trăit, ea nu maĭ există.

In locul eĭ ne-am ridicat noĭ, ceĭ din rasa galbenă. Noĭ am fost ceĭ d'ântîiŭ carĭ am aprins lumina civilizațieĭ pe această planetă, noĭ vom fi ceĭ din urmă carĭ o vom păstra.

In timpurile din urmă, decăzuta rasă a albilor ajunsese așa de desprețuit, în cât te miraĭ de puterile eĭ așa de slabe, care o maĭ puteaŭ susține.

Azĭ, mulțumită graduluĭ de inteligență la care am ajuns, nu maĭ există nicĭ științe nefolositóre,

nici forme extravagante de guvernământ. Suntem toţi liberi, însă în tot-d'auna cei mai inteligenţi sunt mai sus de cei-l'alţi; nu mai avem despoţi nici tirani, avem prieteni; nu ne conduce însă masa, incultă saŭ a celor inculţi-parveniţi, ca în timpul albilor, ci ştiinţa superióră.

Am dărâmat fabricele, locuri de ucidere; am doborît la pămînt cazărmile şi tot ce nu mai satisfăcea nevoile şi aspiraţiile nóstre.

In locul lor am ridicat clădiri de o arhitectură uimitor de măreaţă, la care toţi cetăţenii aŭ lucrat, fără deosibire.

Femeile nu ne mai sunt sclave: ele ne sunt prietene, egale; însă iubirea şi ea e schimbată; nu mai înţelegem *iubirea* ca un sentiment violent, ca o pasiune nebună care ne coprinde chiar fără voia nóstră, ci o iubire tot prietenească, rezultatul vieţuirei împreună a doui indivizi cari vor a împiedeca stingerea neamului omenesc; liber e ori care de a se uni cu cine-va, de a se despărţi apoi iarăşi, fără nici o altă formalitate de cât buna lor învoire. Copiii sunt ai tuturor, de aceea dragostea parintească are un înţeles mai larg de cât acela de acum câte-va mii de ani.

2 Aprilie

Ştiinţa ce posedăm a ajuns, în adevěr, fórte-departe, ea nu e însă rěspîndită la tótă populaţiunea; fiind-că inteligenţele nu sunt egale, urmează a se da fie-căruia atâtea cunoştinţe câte are nevoe.

Prin secolul al XIX şi XX se obişnuia să se recruteze din tóte clasele societăţeĭ copiiĭ cărora li se vîra cu de-a sila în creer tot felul de ştiinţe, şi resultatul era, că uniĭ învĕţaŭ ca o maşină tot ceea-ce li se spunea, lucru care nu avea nicĭ o consecinţa rea, dar nicĭ bună, ştiinţa fiind pentru aceştia un mijloc de a ajunge la un scop,—pentru formarea uneĭ cariere. Alţiĭ, maĭ inteligenţi, înţelegĕnd din ştiinţe Cosmosul, pricepĕnd vanitatea vieţeĭ şi a lumeĭ, faţă de splendorile eterne ce 'ı înconjurau şi de infinitul ce'ĭ cuprindeaŭ din toate părţile, ca un imens voal negru, rĕmâneaŭ pentru tot restul vieţeĭ lor într'o impasibilitate şi neactivitate continuă.

La noĭ învețătura se dă cu totul alt-fel; nu facem dintr'un om un învețat, până când nu vedem că voința predomina asupra inteligențeĭ, care de asemenea trebue să fie desvoltata. Sunt fórte puţinĭ însă aceştia, e fórte limitat numĕrul lor, cacı toţĭ savanţiı la un loc sunt numaĭ 25—afară însă de puţiniĭ carĭ îĭ pregatim de acum pentru a putea înţelege natura şi legile eĭ.

Sentimentaliĭ şi ceĭ dispuşĭ de tinerĭ spre pesimism, au fost în tot-d'auna inlaturaţĭ de la învețarea şi cunóşterea legilor neschimbatóre ale Cosmosuluĭ.

Acestora li s'au destinat cladirĭ şi gradinı marețe, în care staŭ închişĭ. Fiind-că numĕrul barbaţilor e aprópe egal cu al femeilor—amândouă sexele fiind închise la un loc, ar urma să se perpetueze

la infinit această nenorocită clasă a omenireĭ. Dar noĭ am îngrijit să nu avem aşa triste consecinţe; copiiĭ lor îĭ omorîm prin diferite mijlóce ştiinţifice chiar în sânul mamelor, fără însă să ştie ele.

Ast-fel, cu timpul, de unde la început aveam peste un milion de asemenea fiinţe, inofensive de alt-minterĭ, însă care ne-ar fi împedicat pe noĭ în cercetările nóstre seriósе, aŭ maĭ rĕmas azĭ numaĭ câte-va zecĭ de miĭ.

Inchişiĭ nu sunt păziţĭ de nimenĭ, căcĭ frica ce aŭ de noĭ, ceĭ 25, e maĭ mare de cât orĭ-ce pază. Posedăm puterea electricităţeĭ, cu ea în câte-va rĕscóle am supus omenirea întreagă.

Clasa cea l'altă, a majorităţeĭ, nu maĭ scóte nicĭ un cuvînt de alarmă; trăeşte liniştită cu preocupaţiunĭ uşóre, din ea se recrutează şi savanţiĭ şi sentimentaliĭ. A'ĭ omorî pe aceştia din urmă nu însemnează a face o crimă, ci a ne face datoria către ştiinţă; de alt-fel mórtea ca şi naşterea nu e de cât un simplu fenomen fără importanţă. Noĭ nu maĭ înţelegem morala cum o înţelegeaŭ odată rasele pierite; morala nóstră e *ştiinţa*.

Din orĭ-ce familie n'ar trebuĭ să lipsească revista sĕptămânală „Foaia Populară“,—cea maĭ eftină şi potrivită publicaţie, morală, educativă şi distractivă.

II

PLANUL CĂLĂTORIEĬ

3 Aprilie

Câțĭ-va savanțĭ, carĭ aŭ adus o ideе nouă, se agită printre noĭ de cât-va timp. E vorba de a se ști dacă am putea străbate spațiul până la vre-una din planetele sistemuluĭ solar.

Luna a fost lăsată de o parte ca fiind improprie uneĭ visite a vre-unuĭ pământean, fiind-că e aprópe lipsită de apă și de atmosferă. Marte ar fi una din planetele cele maĭ favorabile pentru o asemenea excursiune; s'a discutat însă maĭ mult asupra planeteĭ Venus, ca fiind cea maĭ aprópe de noĭ; căcĭ pe când Marte chiar la distanța cea maĭ apropiată plutește la 14 milióne leghe,*) Venus ajunge la o depărtare numaĭ de 10 milióne leghe, o distanță decĭ cu vre-o 4 milióne aproximativ maĭ mică.

Hotărând planeta ce trebue să alegem și care de sigur va fi Venus—luceafărul nostru de seară și de dimineață—va trebui decĭ să hotărâm și modul de transport până acolo, va trebui să inventăm

*) *O leghe are 4 kilometri.*

şi maşina care să ne arunce în spaţiu, ca să ajungem pe strălucitórea planetă.

10 Aprilie

După discuţiunĭ fórte animate, care aŭ durat timp de maĭ multe zile, s'a hotărît în sfârşit punerea în aplicare a unuĭ aparat mânat de puterea electricităţeĭ. Pe pămînt chiar ne servim, pentru a ne duce în locurĭ maĭ departate, tot de ast-fel de aparate, dar acela cu care voim a întreprinde calatoria nóstră inter-planetară, va suferi o transformare radicală.

Până într'o lună de zile e posibil să fie gata; s'a şi spus despre aceasta mareluĭ maestru electrician, care, împreună cu cincĭ din noĭ, vom transforma aparatul sburător.

Rasa albă n'a putut întreprinde nicĭ o data o asemenea excursiune cerească, însă uniĭ din ei au imaginat asemenea calatoriĭ.

Aşa, am în biblioteca mea maĭ multe volume vechĭ în carĭ se tratează despre ast-fel de excursiunĭ.

Şi fiind-că e vorba de planeta Venus, voiu aminti pe *Kircher* cu *Itinerarium extaticum*, pe *Gassendi, Fontenelle, Swendenborg, Bernardin de Saint Pierre*. Părerea majorităţeĭ acestor fantezişti e că Venus are locuitorĭ cu mult maĭ inteligenţĭ şi frumoşĭ de cât noĭ,—că acolo domneşte o eterna dragoste, ba uniĭ din eĭ daŭ şi amanunte fórte interesante.

In secolul al XIX un romancier numit *Jules Verne*, dotat cu o imaginațiune bogata, a scris maĭ multe romane pe tema unor asemenea calatorii inter-planetare.

In secolul al XXV-lea Mersilli, un învĕțat renumit, a voit să încerce o mașină cu care sa se îndrepteze spre vre-una din planetele vecine; a reușit în adevĕr să sbóre după pămînt, dar nu e maĭ puțin adeverat că a căzut pe lună și probabil nu a avut nicĭ un minut de cunoștință, ca să pótă privi cel puțin o dată spectacolul ce-l înconjura.

De atuncĭ nu s'aŭ maĭ încercat asemenea călătorii.

Pentru prima óră când s'aŭ descoperit balónele, cel d'ântîiŭ care s'a urcat maĭ sus puțin de solul nostru, purta cu litere marĭ deviza: „*Sic itur ad astra*“.

In curând s'a vĕzut ca, cu tóte sforțările, nu se póte depăși nicĭ cel puțin 8000 metrii din atmosfera care ne înconjóră, și aŭ trebuit decĭ sa renunțe și la balóne și la deviza cea triumfătóre. Dar știința mergea cu încetul spre un punct fix, nu călătorea pe aripele imaginațiuneĭ. Și a ajuns la concluzia ca numaĭ cu ajutorul miraculosuluĭ fluid numit electricitate, s'ar putea comunica cu cele-l'alte planete.

Deja de vre-o sută de anĭ, *aeronefele* și *aeroplanele* nóstre strabat aerul cu iuțeala fulgeruluĭ; de ce nu am incerca, acum când am ajuns aprópe

de apogeul ştiinţeĭ, o întreprindere cu mult maĭ măreaţă.

20 Aprilie

Zilnic discutăm asupra mareĭ cestiunĭ ce ne ocupă. Planeta Venus va ajunge în maĭ puţin de o lună la cea maĭ mare apropiere de planeta nóstră şi atuncĭ, cu ajutorul miraculóseĭ nóstre maşinĭ, vom putea spune: „Bună ziua D-lor Venuzienĭ“

Mĕ cuprinde câte o dată o aşa mare bucurie, în cât mĕ tem să nu fiŭ luat drept un nebun.

Dintre ceĭ 25 membriĭ aĭ înalteĭ şi singure Academiĭ, suntem numaĭ treĭ carĭ voim să riscăm orĭ ce pentru a întreprinde această călătorie cerească, aşa de pericolósă pentru nişte fiinţe atât de neînsemnate.

Din nenorocire, numaĭ douĭ inşĭ pot lua parte la această călătorie, şi aceasta maĭ mult din cauza curăţireĭ şi reînoireĭ aeruluĭ, căcĭ maşina nu poate da un volum de aer suficient pentru treĭ persóne.

Iuţeala cu care vom călători e îngrozitóre: vom merge cu o viteză de 300 kilometri pe secundă. E de neauzit! Ce-ar zice vre-un descedent al raseĭ albe dacă ar vedea progresul enorm la care am ajuns?

Călătorind cu o iuţeală de 300 kilometri pe secunde vom fi peste 21 minute 20 secunde dincolo de orbita lumeĭ, iar peste 37 ore şi 13 secunde vom ajunge la Venus.

S'ar putea însă, ca repeziciunea să scadă când vom trece în centrul de atracţie al luneĭ, dar

o dată scăpaţi şi de atracţia eĭ, e speranţă să atingem cu succes punctul dorit.

30 Aprilie

Victorie! Sunt dintre ceĭ douĭ carĭ vor avea marea onóre să facă excursiunea cerească la planeta vecină. Pericolul acesteĭ călătoriĭ nu mĕ sperie, din contră.

E hotărât decĭ; totul e gata; rĕmâne să ne pregătim numaĭ noĭ,—căcĭ faĭmoasa maşină e aranjată să ne primească.

E de o formă eliptică, maĭ subţiată către partea dinainte; în partea de la urmă sunt grămădite puternicele acumulatóre electrice.

In mijlocul projectiluluĭ se află o cameră îngustă şi tapetată cu un strat dens de bumbac.

Ca să ne întreţinem în bună sănătate, va trebui să luăm multe cutiĭ cu pastile.

E curios cum putea omenirea maĭ înainte să introducă în stomac atâtea multe alimente. Câte-va pastile nouă ne ajunge o zi saŭ două.

Din cauza moduluĭ nostru de nutriţiune, organismul ni s'a schimbat cu totul; nu maĭ e stomacul care domneşte, ci creerul, inteligenţa. Vorbesc însă numaĭ de ceĭ învĕţaţĭ şi de neofiţĭ; întru cât priveşte majoritatea, ea a rĕmas la aceleaşĭ obiceiurĭ, cu singura deosibire că nu maĭ omóră animale pentru a le mânca, ci se nutreşte cu produsele pămêntuluĭ.

In maşină maĭ avem ca lucrurĭ de prima necesitate pentru o călătorie cerească: un reflector

electric, o luneta astronomică şi o hartă a planetei Venus, după ultimele observaţiuni. Amicul şi companionul meŭ Saitni îşĭ va lua o umbrelă imensa de ploaie, căcĭ îĭ e teama grozav de ploile deluviene după acea planetă. Maĭ sunt alte multe o-obiecte grămădite într'o ladă, fie-care avênd destinaţiunea sa.

In ziua de 10 Maiu vom naviga pe apele eteruluĭ, către strălucitorul Luceafar, adorat de ceĭ vechĭ şi aşa de cunoscut nouă acum, în ceea-ce priveşte configuraţiunea continentelor şi marilor sale.

De fie-care parte a projectiluluĭ, cu care vom calători, şi care nu mesóră mai mult de 7 metri în lungime şi 3 m în largime sunt practicate niste ferestre duble, care ne permit să studiem vecinataţile.

Singurele obstacole ce am putea întâmpina în calătoria nóstră ar fi urmatórele : vre-o deranjare în mecanismul electric, când am fi afară din atmosfera pamîntuluĭ, lucru care ar avea de resultat, saŭ căderea nóstră pe pămînt, sfărâmându-ne în mii de bucaţi, saŭ am remâne ca un al douilea satelit al pămintuluĭ ; saŭ vre-un corp ceresc obscur cu o masa maĭ mare de cât a nóstră, ne-ar putea asemenea sfarâma ; saŭ chiar, de vom ajunge la ţintă, scoborîrea pe planeta Venus ar fi fórte periculósa, dacă nu am putea micşora vitesa vertiginósa cu care vom fi asvârliţi. Dar, după cum zicea un vechiŭ popor european, *All right !*

5 Maiu

Nu ştiu ce va să zică teama, nu m'am temut

nicĭ o dată nicĭ de ómenĭ nicĭ de inflexibilele legĭ ale natureĭ, cu tóte acestea, când știŭ că numaĭ cincĭ zile mĕ despart de plecare, simt un fior de neliniște, și par'că-mĭ pare reŭ de planeta ce voiŭ părăsi.

Ajuns cum e acum pămîntul la apogeul la care se află, știŭ fórte bine, că e indiferent a face parte din locuitoriĭ uneĭ planete saŭ alteia, însă mĕ țin aci o întreagă legiune de gândurĭ aducătóre aminte; acum înțeleg puțin durerea sentimentalilor, carĭ pling cu desperare, când iĭ despărțim de iubita lor. Iubita mea, acum o descoper, e planeta pe care m'am născut, și pe care póte ca nu o voiŭ maĭ vedea nicĭ o data. Nicĭ o dată! Cuvintele acestea mĕ irită și mĕ fac să cred, ca nu am omorât în noĭ întregul sentiment de iubire, de melancolie, ce facea odinióră farmecul și viața atâtor populațiunĭ.

Acest roman a fost acordat ca supliment gratuit la cea maĭ respândită revistă enciclopedică „Foaia Populară“ ce apare în București.

III

PLECAREA

10 Maiŭ dim.

E póte ultima zi ce maĭ am să privesc aci pe pămînt.

După calculele făcute, la ora 11 de dimineață trebue să plecăm; maĭ sunt numaĭ 4—5 ore până când îmĭ voiŭ maĭ putea vedea planeta.

Inainte se zicea satul, orașul meŭ, țara mea..., eŭ zic planeta mea..., și simțimêntul de tristețe ce mĕ desparte de ea e acelașĭ ca și la aceia carĭ țineaŭ la clopotnița lor..., ba póte chiar are o intensitate mult maĭ mare.

Noroc că nu am pe nimenĭ să las în urmă.

...Ah! ba da, uitasem..., peste șease lunĭ era să iaŭ de tovarășe a viețeĭ pe Ciarit.

Oh! ce copiĭ drăguțĭ și inteligențĭ am fi avut împreună!...

10 Maiŭ, 11 ore 15 minute

Plutim în eter. De 13 minute am lăsat departe de noĭ orbita lumeĭ.

Cu inima strânsă de bucurie și de întristare am apăsat de buton și nicĭ nu am maĭ avut tim-

pul să văd pentru ultima óră pe ceĭ carĭ ne aclamaŭ la plecare.

Pămîntul deveni într'o clipă rotund; putem distinge óre-cum continentele; peste câte-va ore am putut zări Pacificul şi apoĭ America dacă nu am fi fost aşa departe.

Luna se arată din ce în ce maĭ mică, ca şi pămîntul.—Departe..., le lăsăm tóte departe.—Stelele aŭ o lumină paşnică şi rece şi se disting perfect, chiar şi cele de a şeasea mărime. Atmosferă nu maĭ există pentru a împiedica razele lor, cu tóte că sórele tronează mândru pe cer.

Un aparat care ne măsóră iuţeala dobândită, arată mereŭ 75 leghe pe secundă.

E o cursă spăimântător de vertiginósă, noĭ însă nu simţim absolut nimic, şi dacă Pămîntul şi Luna nu s'ar face din ce în ce maĭ micĭ, am putea jura că nu ne mişcăm din loc.

Ora 1.30

Sburăm necontenit spre sóre. Până acum nicĭ eŭ nicĭ Saitni nu ne-am uitat unul la altul, fie-care am privit pe ferestruĭ, admirând spectacolul impozant, ce, pentru prima óră, se desfaşura înaintea a douĭ bieţĭ pămînteni.

Ne-am uitat unul la altul maĭ adineaurĭ şi amândouĭ am avut pe buze acelaşĭ cuvînt: „Adio Pămînt!"

In contemplaţiunea nóstră uitasem să activăm formarea aeruluĭ ce trebuia să ne servească la respiraţiune.

In asemenea împrejurări, cele maĭ micĭ neglijențe sunt de neertat, nu maĭ e vorba de viața nóstră, ci de țelul ce ne-am propus să ajungem. Cum vom descinde? E o întrebare pe care nu ne-am pus-o, dar pe care amânduoĭ o avem pe buze. Ce vom găsi acolo? Vom da óre peste o omenire civilisată, saŭ vom gasi o stare de sălbătăcie, analógă celeĭ după pămînt, de acum câte-va zecĭ de secole? Orĭ cum va fi, înainte! Şi nicĭ că putem alt-fel a dirija projectilul, căcĭ ne-am pierde în spațiu, dacă nu ne îndreptăm spre sfera de atracțiune a planeteĭ ce voim să vizităm.

Timpul nu maĭ există acum, căcĭ el nu era de cât inventat de noĭ, pe planeta pe care ne găseam adineaurĭ. Locuitoriĭ eĭ zic un an după timpul cât iĭ trebue Pămîntuluĭ de a se învârti împrejurul Sóreluĭ, nópte saŭ zi, după rotațiunea aceleașĭ planete... Dar acum?

Plutim într'un spațiu gol... aprópe fără nicĭ un punct de reper; sórele dór strălucește.

Ştiam deja din teorie acestea, dar nu-mĭ puteam închipui așa de bine aceste împrejurarĭ, după cum le věd acum cu ochiĭ.

Nu maĭ e nicĭ o nevoe de a indica decĭ ora; ce ne pasă de timpul uneĭ planete, când ne aflăm în domeniul infinituluĭ.

După timpul nostru pamîntesc trebue să ajungem pe Venus la 12 ore din nópte, însă póte vom ajunge ziua, căcĭ ne prezinta maĭ mult fața cea luminată.

Maĭ adineaurĭ am privit spre punctul în spre care se îndreptează vehiculul nostru. Venus lucea din ce în ce maĭ mult şi se parea rotund dacă te uitaĭ cu multă atenţiune la el.

— Maĭ avem 10 ore, după timpul obişnuit pe pământ.—De o cam dată suntem locuitorĭ aĭ aeruluĭ şi nu am avea nevoe de timp, dacă aceasta nu ar fi pentru buna înţelegere a pamêntenilor..., când, din întâmplare, am duce pâna la capăt întreprinderea nóstră şi ne-am putea întórce pe pământ, spre a istorisi Academieĭ nóstre cele ce am vĕzut.

In privinţa întórcereĭ,—cu tóte că nu ştim încă nicĭ dacă vom ajunge cu bine pe Venus, — mĕ muncesc gândurĭ nouĭ: materiele din a căror descompunere noĭ smulgem electricitatea, le vom gasi óre şi pe strelucitórea planetă spre care ne îndreptăm ? Dacă ele vor lipsi ? Atuncĭ ?

Inca o ora

Incă o ora şi, totuşĭ, suntem înca destul de departe. Venus ni se prezintă cu tóta configuraţiuea continentelor şi mărilor sale : polul nord e cel mai bine de observat ; pe cel de sud norĭ albi alearga cu repeziciune.

De-alungul ecuatoruluĭ se zareşte o fişie lunga verzue... e o mare... cea d'ântîiŭ vĕzută şi de pamêntenı încă dupa timpul luĭ Bianchini, care a schiţat cel d'ântîiŭ configuraţiunea acestei planete.

Repeziciunea cu care ne îndreptam e constantă.

Aparatul, cu ajutorul căruia avem aerul trebuincios, funcţionează de asemenea bine; pe nesimţite se apropie momentul cel maı pericolos: acela al coborârei—sau al suirei—cum veţĭ voi să ziceţĭ, cacĭ în spaţiu nu există nici sus nicĭ jos.

Dacă ne vom sdrobi de vre-o stâncă a vre-unuia din înalţiĭ munţĭ de carĭ planeta e brăzdată ?

Tovarăşul meu, cu care am vorbit foarte puţin, îmĭ împartăşeşte temerile sale în privinţa descinderei.

Amândouĭ însă avem acelaşĭ dispreţpentru mórte, ba încă am dori o asemenea mórte, în locul uneĭ morţĭ liniştite în pacea caseĭ nóstre de pe planeta Pămênt.

E un moment prea însemnat, pentru a nu ne păstra tot sângele rece şi toată judecata de care suntem capabili.

Intorseiŭ repede butonul de maĭ multe orĭ, slăbind intensitatea curenţilor care se duceaŭ şi veneaŭ de la un capat la cel-l'alt al projectilului; efectele micşorăreĭ viteseĭ le-am simţit numaĭ de cât, planeta ce maĭ adineaurĭ venea înspaimântătóre înaintea nóstră, ca un monstru care avea să 'şĭ înghita pe loc prada, a început să'şi micşoreze iuţeala—în fond projectilul nostru e cel care merge maĭ încet, dar aparenţele înşeală în tot-d'auna. Mĭ-aduc aminte câte mii de anĭ le-aŭ trebuit ómenilor, ca să constate că pămêntul e rotund şi că nu sórele se învârteşte împrejurul pamêntuluĭ, ci acesta împrejurul sóreluĭ.

Un glumeț spunea, de cei cari credeau că sórele se învârtește împrejurul pământului, că se aseamănă întocmai cu cine-va, care ar zice ca punênd să frigĭ un puiŭ într'o vatră, e mai ușor să se învârtească vatra, casa, orașul, pământul în jurul puiuluĭ, ca focul să vie din tóte părțile spre puiŭ, de cât sa zici că învârteștĭ puiul în jurul frigăreĭ spre a-ĭ întórce tóte părțile spre căldură.
La polul nord al planeteĭ se zăresc câte-va pete albe, isolate; trebue să fie zapadă care nu are o așa de mare întindere, cum are aceea de la polii noștri.

Ne apropiem mereŭ. Acum, nu mai e voința nóstră; acum ce vor voi legile fatalitățeĭ!

IV

PE VENUS. OAMENII PĂSĂRI

Sunt eŭ saŭ visez! Am putut noĭ óre să ajungem cu bine pe o altă lume! O lume aşa de îndepartată de a nóstra!

Sa încerc a nota cum voiu putea, ceea-ce ni s'a întâmplat de la venirea nóstră pe Venus.

Teama nóstră cea maĭ mare era, după cum am maĭ spus-o, să nu fim aruncaţĭ cu putere de vârful vre-uneĭ stâncĭ, de care ne-am fi sdrobit cu siguranţă.

Când am socotit ca nu ne maĭ desparte de cât câte-va secunde de planetă, am oprit cu totul funcţionarea curentelor electrice şi am lăsat maşina să cadă din propria sa greutate.

Pe Pămênt un corp, care cade în prima secundă, parcurge 4 m. 90; pe Venus, 4 m. 45; e o diferenţă prea mică, dar totuşĭ exista una.

Noĭ însă avem o vitesă dobândită de maĭ înainte, — comptam însă pe resistenţa ce va trebui să întâmpinăm din partea atmosfereĭ luĭ Venus, care ar opune cu atât maĭ multă resistenţă, cu cât ultimele paturĭ carĭ învălue solul sunt cele maĭ dense.

In adever accasta a fost o mare fericire pentru noı şi o altă împrejurare maĭ fericită, a fost aceia că în loc de a cădea pe vârful vre-uneĭ stâncĭ, saŭ chiar pe sol, am fost asvârliţi, în linie oblică, într'una din mediteranele, carĭ înconjóră ca un brîŭ ecuatorul planeteĭ.

Ne-am sprijinit fie-care într'un colţ, după ce avusesem grije a ne fixa cât maĭ bine instrumentele de carĭ ne servisem, şi orbiţĭ de razele cele viĭ ale Sóreluĭ, aşteptam...

Când ne-am aruncat în acea mare nu am simţit nicĭ o sguduitură puternică, ba, după câte-va secunde, parea că plutim tot în eterul pe al caruĭ drum venisem.—Ne-am oprit.

Am stat ast-fel în fundul măreĭ vre-o 10 minute numaĭ.

Aşteptam cu o linişte de care ne miram singurĭ. După socotelile nóstre, marea în care ne aflam nu putea fi adâncă.

Trebuia însă căutat mijlocul de a eşi cu bine afară şi aceasta nu era tocmaĭ uşor, ba chiar imposibil, prin propria nóstră voinţă şi putere.

Pe când ne frământam mintea cu asemenea lucrurĭ, am simţit cum ne mişcam din acel loc în sus.—Uşor... uşor... am început să zărim cerul albastru.

Când ne găsirăm pe uscat, am deschis cu precauţiune singura uscióră prin care puteam eşi şi respirarăm un aer ca şi al nostru... dar din cauza uneĭ căldurĭ maĭ marĭ de cât acea cu care eram

obişnuiţi, care facea aerul maı greu de respirat, am pierdut amândoui cunoştinţa şi am căzut jos; maĭ înainte chiar de a putea eşi din projectilul nostru.

Singura privelişte ce-mĭ aduc aminte că am vĕzut ca un tabloŭ magiç, a fost aceea a unuĭ cer albastru, pe care alergaŭ cu iuţeală norĭ albĭ.

In depărtare se zăriaŭ vîrfurĭ de munţĭ.

. . . .

Când m'am trezit, mĕ aflam într'un fel de sală imensă de formă ovală, cu zidurile góle, fară cea maĭ mică podóbă. Prin pereţĭ se aflaŭ practicate vre-o zece ferestre micĭ, prin care se zărea cerul. Afară era o lumină orbitóre.

Alăturĭ de mine era companionul meŭ; dormea încă.

M'am frecat bine la ochĭ şi m'am sculat în picioare. Eram maĭ uşor ca nicĭ o dată,—mi se părea, că, dacă voiŭ face un pas, voiŭ putea sbura din loc. Mĭ-aduseĭ aminte numaĭ de cât că, gravitaţiunea pe Venus e maĭ mică de cât pe Pământ. Afară de aceasta am observat că, sunt tot aşa de gol ca şi un om care se îmbăiază.

In sală nimenĭ... Priviĭ pe una din fereştĭ... o lumină orbitóre... La orizon eraŭ nişte norĭ negriĭ carĭ se afundaŭ cu repeziciune.

Aşĭ fi voit să vĕd sórele—dar, de şi era o lumină intensă, — de abia puteam zări terenul, totuşĭ nu l'am putut vedea. Imĭ explicaiŭ cauza gândind că ferestrele eraŭ îndreptate spre miază-nópte.

Spre miază-zi era decĭ intrarea; dar nu aşĭ fi îndrăznit să fac un singur pas afară din sală, de teamă ca nu cum-va să fiŭ asfixiat de atmosfera cea greoaie şi de căldura cea copleşitóre ce trebuia să domnească.

Deja în sală era o căldură destul de mare şi suferеam într'u cât-va de aceasta, cu tóte că eram gol. Tovarăşul meŭ era în aceaşĭ toaletă.

Am început apoĭ să-mĭ fac felurite ipoteze asupra fiinţelor, care ne adusese acolo şi care ne transportase cu atâta uşurinţă.

De ce nu se arătă nimenĭ? Suntem óre prizonieriĭ vre-uneĭ naţiunĭ rĕsboinice şi sĕlbatice? Şi din întâmplare antropofage,—îmĭ ziceam eŭ.

Saitni, companionul meŭ, face o mişcare... mĕ reped spre el... dar mĕ trezesc maĭ departe de cât aşĭ fi voit să fiŭ... Mĕ întorseiŭ uşor şi punêndu-ĭ mâna pe umĕr îl mişcaĭ puţin.

— Saitni!

Saitni îşĭ întinse braţele ca după un somn lung şi cu greŭ îmĭ rĕspunse:

— Ce e?

— Deşteaptă-te.

— Şedinţele încep maĭ târziŭ; e destulă vreme... lasă-mĕ să maĭ dorm puţin, Ralta.

— Nu o Ralta... sunt eŭ... Asales...

Saitni deschise ochiĭ marĭ şi fu în picióre într'o clipită.

— Pe Venus?... Nu e aşa strigă el.

— Pe Venus.

— Traiască maşina nóstră...

Şi ca un nebun, începu să sară prin sală, oprindu-se îndată mirat de prea multa uşurinţă cu care se învârtea.

După ce se mai linişti, am început să discutăm asupra locului unde ne aflam.

— La dracu! nu cum-va ne-aŭ închis aci Domniĭ din Venus?

— Nu ştiŭ ce vor cu noĭ, rĕspunseiŭ, dar mai bine să aşteptăm liniştiţĭ.

Lumina zileĭ începu să slabească; noriĭ de la orizon dispăruseră cu desăvîrşire; cerul lua o înfăţişare sumbră.

Peisajul, ce se desfăşura înaintea nóstră avea totul pentru a fi pămîntesc, totuşĭ nu mĭ-aduc aminte să maĭ fi vezut o poziţiune aşa pe Pamînt cu care să o pot asemăna.

Maĭ întâiŭ, albastrul cerului, chiar dupa ce sórele apusese, era fórte intens, cum nu se póte vedea nicĭ în regiunile equatoriale ale pămîntuluĭ şi aceasta de sigur din cauza atmosfereĭ celeĭ dese ce înconjóră această planetă.

Ca sala nóstră am zărit alte multe, puse tóte pe dealuĭ înalte, la pólele cărora se întindea o nemerginită mare verzue, pe care nu se vedea nimic plutind.

In aer de asemenea nu se vedea nicĭ o pasare.

Era o natură splendidă, dar fară cea mai mică umbră de viaţa; nicĭ marea cea întinsă nu'şi încolţea oglinda-ĭ cu sbârcitura vre-unui val.

Crepusculul fu lung, de o durată aprópe încă o dată cât al aceluĭ de pe Pamînt.

Deveniserăm nerăbdători. In sală începuse să se întunece. Pe cer se arătau deja stelele de întâia şi a doua mărime.

De o dată se auzi un sgomot uşor. Dintr'un ungher ascuns al saleĭ, înaintează spre noĭ nişte ființe ciudate, purtând în mâini diferite luminĭ albastre, roşiĭ, verzĭ etc., luminĭ care nu proveneau din vre-o ardere, ci eraŭ nişte simple fosforescențe intense.

La lumina lor am putut zări pe ceĭ carĭ le purtaŭ.

Lucrul, care mĭ-a atras privirea întâiŭ, a fost lipsa de brațe şi înlocuirea lor cu aripĭ la acele ființe.

Corpul lor era foarte slab şi acoperit cu un fel de pene, picioarele de asemenea subțirĭ şi aproape negre, capul cu toate acestea desvoltat aproape ca al nostru.

La prima impresie te facea sa'ĭ comparĭ, fară de voe, cu pasările marĭ pamânteştı.

De aripĭ se serveaŭ ca de mâinĭ şi pe ele purtau acele luminĭ aşa de plăcute la vedere.

Eraŭ vre-o zece indivizĭ de felul acesta.

Toţĭ ramaseră la o distanţă oare-care privindu-ne lung şi cu curiozitate.

Miciĭ lor ochĭ, luminaţı de luminele ce purtaŭ, me iritau.

Unul din eĭ, ca şi cum ar fi priceput nerăbdarea mea, mĕ luă uşor cu aripa şi me conduse catre locul de unde venise; un altul fu tot aşa

de amabil cu Saitni, care nu-şĭ maĭ venea în fire de mirare.

Am eşit cu toţĭ afară din imensa sală.

Spectacolul ce mi se înfăţişă înaintea ochilor, era din cele maı splendide.

Ne aflam pe o terasă destul de ridicată d'asupra nivelului mărei.... înaintea noastră aveam iarăşĭ marea, atuncĭ îmĭ închipuiı că ne aflăm pe o insulă.

Se înoptase.

Stelele sclipeau strălucitoare, pastrând aceleaşĭ configuraţiĭ, ca vezute după îndepartata noastră planetă.

Calea Lapteluĭ mergea să se cufunde în marea cea întinsă şi liniştita, înconjurând cerul cu semicercul seu de pulbere argintie.

Gemeniĭ, Orion, Sirius.... străluceaŭ cu toata puterea razelor lor.

De odată privirea mi se opri mirată... Jupiter plana în Gemeniĭ alb şi limpede... în Cancer însă se afla o stea maĭ strălucitoare, un luceafar.... Saturn nu putea fi, cacĭ ar fi fost maĭ mic vezut şi are o culoare plumburie... Marte nu, căcĭ e roşiatec... Ce planetă era decĭ?... Vre-o stea nouă poate!... Nu, era pămîntul... pamîntul pe care-l părăsisem cu atâtea speranţe şi cu atât regret însă..

Era Pămîntul, care strelucea pe cerul luı Venus ca un splendid luceafăr verzuĭ.

La un gînd eram şi eŭ şi Saitni, care cu vocea tremurândă de emoţiune şopti, îndreptând mâna

spre partea cerului unde se afla lucitoarea planeta :—Pămîntul nostru !

Alaturĭ o mică stea... era luna.

Atuncĭ îmĭ aduseiu numaı de cât aminte de instrumentele astronomice ce adusesem cu noı... şi bine înţeles me miraiu că nu'mĭ ved maşina.

Dar cum sa me înţeleg cu asemenea ființe carı diferă cu totul de mine!

Nu remarcasem încă între eı nicı o conversaţie, nicı o vorbă şoptita cel puţin.

Teama însa nu ne inspira acele fiinţe, din contră, din cauza lungilor lor aripĭ de o albeaţă incomparabilă, pareaŭ nişte arhangelı pictaţı — lasând însă la o parte figura lor cam urâta, judecând paminteşte. Şi cauza urîţenieĭ lor era nasul extrem de lung ce aveau şi ochiĭ ceĭ prea micĭ. Un Venuzian de lînga noĭ vazîndu-ne cum ne uitam în jurul nostru, ca şi cum am fi căutat ceva, se repezi ca un fulger în spaţiu, fu urmat de un altul şi amândoĭ disparura, lasând în fuga luĭ închipuirea uneı dungĭ roşiı.

Saitni era tot d'a una glumeţ de felul luı şi împrejurările nu-l schimbase de loc. La un moment dat, isbit de solemnitatea tăcereı ce domnea în jurul luĭ, se repezi până în mijlocul teraseı şi de acolo, cu o voce tunătoare spuse cele ce urmează:

„Venuzienĭ! Patria noastră e acea verde stea ce luceşte pe cerul nostru aşa de splendid, de acolo am venit noĭ pe aripele fulgeruluĭ şi tot aşa poate ne vom întoarce.

„Vĕ vom spune lucruri de veţi rĕmâne cu gurile cascate, dacă din întâmplare veţi înţelege ceea ce vĕ vom spune.... dar până atuncĭ daţi-ne maşina noastră, căcĭ în ea avem tot ce ne trebue şi mai ales alimente... nu cred că veţĭ fi atât de nemiloşĭ ca să ne lăsaţĭ să murim de foame!

Venuzieniĭ bine înţeles eraŭ uĭmiţĭ de gesturile amiculuĭ meŭ, dar erau departe de a ghici cea ce el debita cu atâta căldura şi foame.

Frumosul fu însă că, în acelaşĭ moment, venuzieniĭ carĭ plecasera, se reîntorsseră epurtând pe cite o aripă maşina noastră, pe când cu cea liberă tăiau spaţiul.

Drace! ciudată putere! exclamă Saitni şi apoĭ amândouĭ foarte nerabdătorĭ, cercetarăm maşina ca să vedem dacă nu-ı lipseşte ceva.—Totul era intact, nici un resort stricat, singur cronometrul îşĭ dăduse sfârşitul.

In schimb aveam ceasornicele de buzunar, pe care le găsirăm în haĭne.

De sigur Venuzieniĭ ne desbrăcasera de haine, pecare le puseseră în maşină, fiind-că am fi suferit prea mult de căldură.

Ne supara însă multa curiozitate cu carı d-niĭ locuitorı ne priveau, ne dând macar nicĭ un sunet prin care am fi putut judeca limbagiul lor

Am scos afara din maşină tot ce ne trebuia pentru observaţiunele noastre astronomice. Nu puteam rezista la tentaţiunea de a ne vedea imediat planeta îndepărtată, aĭ căreı fiĭ eram.

Imı montai repede una din lunete şi o îndreptaiu deci spre planeta Pământ.

Era întors spre noi tocmai continentul vechiu. Africa se dinstingea perfect, singură partea de sus, unde Mediterana o desparte de Europa era estompată şi conturul pe alocurea era vag.

In Europa se distingeau numai părţile meridionale, ca Spania, Italia şi întru cât va peninsula, Balcanică, restul era de asemenea de un alb-cenuşiu.

Asemenea se vedea o mare parte din Asia occidentală, Siberia era însă cu totul nedeslușită.

Am dat rîndul luĭ Saitni să privească şi el acel spectacol splendid, pe cînd Venuzieniĭ ne priveau din ce în ce maĭ curioşĭ, de şi cu multă umilinţă.

Incepuse să ne fie cam frig. Demontarăm luneta, am strâns cu grije tote părţile şi puind-o la locul ce ocupase, ne luarăm hainele.

Fără ca să ştim şi chiar fără să maĭ avem vreme de a ne împotrivi, ne-am trezit aşezaţĭ fie-care pe spatele uneĭ Venuzian şi cu întreg cortegiul de Venuzienĭ, ce se afla, am pornit.

Cu aripile lor cele marĭ şi albe, loveau aerul spintecând spaţiul cu repeziciune.

Luminile ce purtau, ne luminau perfect calea şi puteam chiar distinge solul, de-asupra caruia sburam. Şi ereau nenumărate-le cârdurĭ ca al nostru de oamenı-păsărĭ, care purtau asemenea luminĭ de toate culorile. Părea că locuitoriĭ aceleĭ

planete îşĭ dăduseră cu toţĭ întâlnirea în acea seară în locurile unde ne aflam.

Tot atuncĭ am putut remarca o mulţime de pasări micĭ, aproape asemănatoare cu cele dupa pamânt, carĭ umploau aerul cu strigătele lor ascuţite.

Sala ce părăsisem era cioplită chiar în stînca. Nu-ĭ înţelegiam bine scopul pentru care era facută cacĭ, Venuzieniĭ ne lasase numaĭ pe noĭ în ea, dacă ar fi fost un loc de adăpost pentru eĭ, de ce nu au stat cu noĭ?

Dar aceste detaliĭ, aşa de neînsemnate, nu erau nimic, pe lângă problemele, ce ni se iveaŭ la fiecare pas înaintea noastră şi carĭ, tocmaı târziu, le-am putut în adevăr înţelege.

Inaintea noastră la orizon se înalţau coame de munţĭ, într'acolo era de sigur un continent întins, nu un arhipelag, după cum vezusem de la venirea noastră pe planetă.

Dar nu într'acolo ne îndreptaram noĭ, căcı dupa ce ocolirăm un înalt deal, ne îndreptaram în spre miază-zi.

Sborul conducătorilor noştri era neînchipuit de lin, aripile lor taiaŭ cu putere aerul şi un singur avânt le ajungea să străbată câte-va zecimĭ de metriĭ.

Nicĭ o sforţare, nicĭ o muncă, aripele se desfaşuraŭ automatic, făceaŭ un semicerc lung apoı veneaŭ la loc, pentru a se deschide iaraşĭ.

De noĭ nicĭ nu păreaŭ încurcaţĭ bravi oamenĭ,

cu toate că corpul lor era așa de curios construit și așa de fragil în aparență, în cât aĭ fi crezut că se va frînge în orĭ ce moment sub greutatea corpuluĭ teŭ.

Sburam mereŭ... sburam necontenit... dar ce însemna oare iuțeala cu care oameniĭ păsărĭ ne conduceaŭ, comparând-o cu aceea cu care venisem de la Pământ.

V.

VENUZIENII

Orĭ unde ne aruncam privirile, vedeam numaĭ miĭ de acele luminĭ fosforescente, de carĭ purtaŭ şi conducătoriĭ noştri.

Inaintea noastră, departe, mult departe, se zărea un întreg popor de luminĭ şi aripĭ albe reflectaŭ în spaţiu lumina cea curioasă.

De sigur e o petrecere la care suntem invitaţĭ îmĭ zise în grabă Saitñi, care tocmaĭ trecu înaintea mea, din cauza uneĭ loviturĭ de aripĭ maĭ puternice a conducătoruluĭ sĕŭ.

Inaintea noastră se desfăşura un tablou curios şi splendid.

Locul unde se aflaŭ acele mii de luminĭ era o insula, însă o insulă maĭ mare de cât toate cele pe carĭ le vĕzusem maĭ înainte, în partea spre care înaintam noĭ, se aflaŭ nişte coline aşezate în formă de terase; pe vîrful ultimeĭ terase se afla, o sală identică cu acea în care ne deşteptasem.

Necazul meŭ era însă mare, că încă nu dădusem peste cladirĭ care să-mĭ dovedească că Venus e locuită de o omenire civilizată.

Oare numaĭ acele soiurĭ de finţe care ne conduceaŭ eraŭ locuitoriĭ planeteı ?

Atuncĭ civilizaţia venusienă e spre decădere saŭ abia la începutul eĭ !

Pe când faceam diferite reflexiunı asupra locuitorilor din Venus, conducătoriĭ noştri ne depuseră cu o graţie extremă, pe una din terasele colineĭ şi apoĭ se retraseră foarte respectos de o parte.

Teraŝa pe care descinsesem putea să aibă vr'o 50 de metrii lungime şi vre-o 20 de metriĭ lăţime; deasupra era o altă terasa maĭ mică.

Spre adânca noastră mirare ne aflaram în faţa a sute de fiinţe, care se deosibeaŭ prea puţin de noĭ.

Fiinţele ce noĭ luasem drept venuzienĭ ce eraŭ deci ?

Adevĕraţiĭ Venuzieniĭ ne semanau întocmaĭ, numaĭ pielea le era prea roşiatecă şi în general toţĭ aveau ochiı extrem de micı.—Nasul lor era, fară deosebire, aquilin şi adus.

Ce raport era decĭ între aceste două omenirĭ deosibite ?

In locul aripelor ce purtau ceĭ-l'alţĭ, aceştia aveau mâinĭ ca şi noĭ, dar foarte subţirĭ şi noduroase.

Picioarele le eraŭ de asemenea extrem de subţirĭ, se apropiau foarte mult de acelea ale pri-

milor locuitorĭ ce vĕzuserăm.

Unul din eĭ, se apropie uşor de mine şi luîndu-mĕ de mâna îmĭ arata spre cer.

In ochiĭ acestuia, ca şi în aĭ celor l'alţi carı il înconjurau, se citea inteligenţa.

Eraŭ uriţĭ cu toţiĭ.. dar eraŭ foarte simpaticĭ. Când îmĭ arăta cerul cu mâna, înţeleseiŭ numaĭ de cât ceea ce voia să ştie şi cu voce tare, ca şi cum ar fi putut înţelege ceea ce-ı spun, îndreptaiŭ mâna spre planeta Pamânt ce se înălţase mult pe cerul venuzian şi ziseiu :

— Venim după acea planetă.

Acel care me întrebase cu un gest aşa de eloquent, cum şi ceĭ-l'alţĭ toţĭ carĭ îl înconjurau, părură foarte miraţĭ şi priveaŭ spre mine cu neîncredere.

— *Lan*... spuse tare interpelatorul meŭ, aratând verzuia stea.

— *Lan*... repetara eı toţĭ.

In acelaşĭ moment, el se apleca şi luă dintr'o ladă o pânza pe care se afla o harta... mi-o arata surizînd uşor.

Lan... maı zise el, arătând când planeta Pământ, când harta ce avea în mână.

Mĕ uĭtaiu cu atenţiune pe harta... era continentul vechiu întreg, apoı desfaşurând harta maı mult, continentul nou.

Aceste harţĭ însă erau atât de bine desemnate şi cu atâta préciziune, în cât nu mi-am putut reţine nicĭ eu nicı Saitni o esclamaţiune de mirare.

Va să zică Venuzienii au ajuns la un grad înalt al ştiinţei cosmosuluĭ. Îmĭ închipuiĭ numai de cât că, lunetele cu care s'a făcut observaţiunele necesare la formarea hărţilor, trebue să fie formidabile şi aşteptam cu nerăbdare să věd un observator astronomic.

Cautaiŭ pe hartă locul de unde plecasem după pămînt, loc situat la vre-o 10 kilometriĭ depărtare de Paris un vechiŭ oraş european, unde a înflorit civilizaţia europeană odinioara, azi valurile mareĭ lovesc cadenţat ruinele trecutuluĭ. Arătaiu cu degetul locul de unde plecasem şi interlocutorul meu dacă aşĭ putea zice aşa, de oare-ce nu ne înţelegeam de cât prin gesturĭ,—mě bătu uşor pe umer ca semn că a înţeles.

Priceputĭ întru cât-va rolul celeĭ l'alte rase, aceea pe care o vezusem întâiŭ, după modul respectos cu care se purta faţă de ceĭ din urmă. Oameniĭ-Pasărĭ stateaŭ la oare-care distanţă cu ciocul nas aplecat cu umilire.—Aveau oare vre'o inteligenţă acele fiinţe ?

La un moment dat, un individ-pasare aduse o cutie lunga, pe care o depuse cu umilinţă la picioarele noastre.

Ceea ce era maĭ ciudat pentru noĭ, era modul cum aripele înlocuiau perfect mâinele, ba încă aveaŭ în ele maĭ multa putere de cât avem noĭ în braţe.

Cel cu care ne înţelesesem se aplecă spre cutie o deschise şi scoase din ea un fel de sticlă curioasă.

Tăiată într'un mod geometric cu totul ciudat, acea sticlă nu părea a fi bună de alt ceva de cît de a admira măestria cu care era lucrată.

Venuzianul mi-o dete în mână şi 'mĭ făcu semn sĕ mĕ uit spre Pămînt.

După o prealabilă cercetare, în care avuseiu timp să admir milioane de sorĭ nouĭ ce apăreaŭ prin puterea sticleĭ, găsiĭ pământul.

Mĕ aşteptam să'l vĕd mărit întru cît-va dar nu credeam să-l pot vedea aşa de mare.—E ştiut că nicĭ în lunetele noastre astronomice nu poţĭ vedea un astru în întregimea luĭ şi, cu cât ocularul va avea o maĭ mare putere, cu atît veĭ vedea un spaţiu maĭ mic, însă porţiunea vĕzută fiind foarte detaliată.

Judecând după lunetele noastre pamînteştĭ, sticla ce aveam în mână, mărea saŭ apropia un obiect de 2000 de orĭ.

Pe când noĭ, cu toată perfecţiunea la care am ajuns, nu am putut înlătura atâtea maşinariĭ pentru montarea uneĭ lunete, locuitoriĭ din Venus privesc foarte comod cosmosul printr'o singură sticlă.

Continentele pământuluĭ prezentau o configuraţie foarte bine desluşită, şi aveaŭ o culoare verzue, pe când mările şi oceanele apăreau sumbre.

Era în adever, ceva îngrozitor pentru inteligenţa noastră. Cum se putea ca o asemenea sticlă să aibă atâta putere?

Prietenul meŭ încercă şi el de asemenea o altă sticlă şi rămase extaziat ca şi mine. Intr'un mo-

ment de entuziasm, dădu cu palma peste pântecile Venuzianilor exclamând :

— Sunteţĭ oamenĭ orĭ dracı?

Ce e drept, Saitni era cel maĭ certat cu regulele bunei-cuviinţe din Academia noastră.

Era de o natură veselă şi adese-orĭ veselia aceasta iĭ atrăgea observaţiile colegilor carĭ îl blamau, spunându-ĭ că, pentru un om de ştiinţă, nu e destul de serios.

Venuzianul meŭ, remăsese cam mirat de gestul luĭ Saitni, dar maĭ mult va fi gândit, că e un gest de admiraţie extremă a acestuia.

Timpul trecea însă iute, pe când contemplam în extaz astrele ceruluĭ, înarmaţĭ cu un aşa ochĭ puternic. Stelele începeaŭ să palească, la orizon, cerul se albise şi apăruse spre rĕsarit un luceafar roşiatic. Era aproape să nu-l recunosc. Luceafărul scînteitor de lumină, nu era altul de cât planeta Mercur, care după Pamânt abia se zăreşte câte-o dată, de cele maı multe orĭ fiind confundat în razele soareluĭ.

De şi cel maĭ mic din toate planetele carı se învârtesc în jurul astruluĭ-rege, Mercur vĕzut dupe Venus e admirabil.

Pe când contemplam răsărirea acesteĭ planete, o mulţime de oamenĭ-pasarı sburau din toate părţile, către insula pe care ne aflam; veneau cu sborul fulgeruluĭ miĭ şi miĭ. Luminile ce purtaŭ cu eĭ, pălite şi ele de auroră, se asemănaŭ cu stelele ce mureaŭ încet pe cer.

La un semn al celuĭ cu care vorbisem, miile de oamenĭ-păsărĭ se aplecară spre pământ, păstrând această poziţiune, până când Venuzianul nostru, isprăvi o rugăciune, în care, de sigur, invoca, o divinitate cerească, căcĭ arăta mereu spre cer şi maĭ cu seamă spra răsăritul care începuse să se inroşească.

La lumina vagă a auroreĭ Venuzienii îmĭ părură şi maĭ urâţĭ.

La nişte vorbe ale Venuzianuluı, oameniĭ-pasarĭ ca un stol speriat de porumbieĭ, se împrăştiară în diferite puncte ale planeteĭ.

Rămăsesem pe terasă numaĭ eŭ, Saitni şi Venuzianul nostru, însoţit de alţĭ doŭĭ. Maı departe, foarte umiliţĭ, stăteaŭ asemenea vre-o zece oamenĭ-păsărĭ.

Venuzianul făcu un semn oamenilor-pasărĭ, carĭ aşteptaŭ de o parte în cea maĭ mare umilinţă şi iată-ne aşezaţĭ cîteşi cincĭ pe spatele a cincı oamenĭ-pasărĭ, carĭ îşĭ deschise aripele lor marı şi îşĭ luară sborul.

De astă-dată însă iuţeala cu care sburaŭ era foarte mare, din cauza temereĭ de a nu apuca soarele de asupra orizonuluĭ.

Iuţeala cu care sburam era aproape să mĕ facă să leşin.

Sburam aproape de suprafaţa mareĭ, care era foarte liniştită, cîte odată conducătoriĭ noştri atingeau cu vîrful lungilor lor aripĭ albe apa măreĭ, după cum fac rîndunicele noastre voioase.

. . . .

Soarele începuse să resară, un soare enorm, care părea că îmbrăţişează cu masa luĭ întreaga parte a rĕsăritului.

Se poate închipui ce efect trebue să producă asupra cuĭ-va un răsărit de soare pe Venus, ştiind ca soarele e de două orĭ şi ce-va maĭ mare vĕzut după acea planetă.

Ca să-mĭ esplic şi maĭ bine de ce soarele e aşa formidabil la orizon, îmĭ aduseiŭ aminte, că de şi atmosfera luĭ Venus e compusă din acelaşĭ gaz ca şi a noastră, are însă o densitate de două orĭ maĭ mare şi coprinde maĭ mulţĭ vaporĭ de apă.

Stîncele ce întrezărisem în prima noastră călătorie spre Nord, le aveam acum dinaintea ochilor. Era un întreg oraşe de sălĭ, ca acelea de unde ne deşteptasem, toate practicate în stîncile care predominaŭ asupra celor l'alte.

Cum am ajuns pe lîngă ele, am intrat într'una din acele sălĭ.

Era una din cele maĭ spaţioase, puteaŭ încăpea miĭ de oamenĭ în ea şi domnea o răcoare continuă care se datorea maĭ ales isvoarelor ce şipoteaŭ pe ici şi colo din stîncă, carĭ adunându-se la un loc mergeaŭ să se verse afară în mare printr'un canal.

In fundul săleĭ era ridicată un fel de estradă tot de piatră, de jur împrejurul eĭ eraŭ nişte firide practicate în zid, în carĭ se aflaŭ lungĭ sulurĭ de pînză.

Eraŭ deja mulţĭ Venuzienĭ adunaţı acolo, în curiozitatea mea aşĭ fi dorit să vĕd şi o venuziană

ca să pot stabili o comparaţie între cele două sexe.

Eraŭ atîţia carĭ discutaŭ cu oare-care aprindere uitîndu-se mereŭ cu miciĭ lor ochĭ spre noĭ, dar nu puteam zice „iată o venuziană."

Imĭ închipuiam totuşĭ, că ajunşĭ la o cultura maĭ îndepărtată ca a noastră femeea va urma să ia parte şi ea, la discuţiile ştiinţifice asupra cosmosuluĭ.

Aşezaţĭ pe nişte trepte lungĭ, carĭ conduceaŭ la estradă, şi eŭ şi Saitni, aşteptam cu nerăbdare ce se va maĭ întîmpla şi ce vom maĭ afla noŭ.

După câte-va minute simţiĭ însă că aşa cum stam, eram nu se poate maĭ bine şi că de aşĭ dormi aşĭ fi şi maĭ bine; când întorseĭ capul spre Saitni, acesta deja adormise cu toată nerăbdarea luĭ.

Incetul cu încetul, mi se închise ochiĭ şi mie; legiunĭ de gîndurĭ, de priveliştĭ curioase, de fiinţe enigmatice, trecură pe dinaintea mea şi nu mult după aceea adormiĭ.

Cînd m'am deşteptat, sala era plină de Venuzienĭ, cel pe care 'l cunoşteam maĭ bine sta pe estrada, de unde vorbea cu animaţie, arătînd nişte hărţĭ celor-lalţĭ.

Saitni era deja deşteptat, dar nu voise să'mĭ turbure somnul.—De la el am aflat că, de vr'o jumătate de oră, venuzianul vorbea de noĭ şi de planeta noastră.

Cuvîntarea luĭ era placută, vorbele sonore oh! cât aşĭ fi dat să înţeleg atuncĭ ceea ce vorbea.

Ascultam cu atenţie şi mi se părea chiar că în-

ţeleg, când ochiĭ luĭ inteligenţĭ se opreau asupra noastră sau asupra harţilor care representau configuraţia continentelor noastre.

— Trebue să fie foarte interesant, îmĭ şopti Saitni.

Dar eŭ eram aşa de distrat, în cît uitaĭ de a-maĭ da un respuns chiar neînsemnat acesteĭ observaţiunĭ.

In sfirşit conferinţa se ispravi, venuzieniĭ se retrasera, după ce maĭ întîĭ se uitară scrutator la noĭ.

Remasesem iarăşĭ numaĭ ceĭ cincĭ, carĭ veniseră întâiu în sala.

Conferenţiarul, cu ajutorul celor l'alţĭ doĭ, după ce puse în regulă la loc hărţile, de care se servise, veni la noĭ.

Inţeleseram numaĭ de cât ce voiaŭ: să învăţăm limba venuziană.

Ziua aceea o consacrarăm primelor noţiunĭ, care bine înţeles, fura luate din domeniul Astronomieĭ. El ne arata pe rînd planetele şi constelaţiunele spunîndu-le numele lor, pe care le puteam repeta cu multă inlesnire.

Ne miram însă de un lucru; când dorm aceste fiinţe, când mănâncă ele?

Dacă nu cu alimente grosolane, cum faceau strămoşiĭ noştri Chineziĭ, Japoneziĭ, Francezii, Germaniĭ, de ce nu se nutresc cel puţin cu pastile ca noi.

Dar toate acestea mi le-am esplicat maĭ târziu.

Peste câte-va sĕptamânĭ eram foarte înaintaţĭ în limba lor, care era foarte simpla şi dovedea o

lungă întrebuințare a ei; pe lângă acestea limba lor era universala, căci toți venuzienii vorbeau aceiași limbă.

Limba noastra, care e așa de curata și ușoară, fața cu aceea care se vorbea acum câte-va mii de ani pe planeta Pamînt, e pe o treapta mai inferioara față cu aceea care se vorbește pe Venus.

Când am putut înțelege într'u cât-va această limbă, când am putut ‚sa'mĭ daŭ socoteala prin experiență, de toate lucrurile și faptele ce mi-se păreau așa de curioase, am regretat atunci că nu pot și pămîntenii sa ajunga la o asemenea treaptă de civilizație.

Cele ce voiu schița aci, vor fi numaĭ trasaturi generale, asupra modului lor de viață, stărei lor sociale, științei, regiunei lor—daca s'ar putea zice că au una.

Vor părea curioase cele ce urmeaza fiind-că, chiar la starea de cultura la care am ajuns asta-zi, pamîntenii tot nu au putut desradacina cu totul din sufletul lor vechile credințe.

Dacă s'ar fi încercat cine-va să apere asemenea fel de viață cum e acel al Venuzienilor, și daca acel cine-va ar fi trait acum câte-va mii de anĭ, ar fi riscat sa fie supus batjocorei și tratat de nebun. Acum cei 23 de savanți ce avem ar ridica doar din umeri; de restul pemântenilor nu vorbim aceștia vor mai aștepta mult pâna să ne devieegali în știința.

Ca și Pămîntul, Venus nu e de cât un copil al

Soarelui; prin învârtire acesta din urmă a desfăcut de la ecuatorul sĕu un imens inel, care a avut un punct de condensare şi o orbită deja formată.

Imprejurul acelui punt, s'a gramadit, prin învârtirea lui împrejurul Soarelui, toata materia risipită ce forma inelul. Când materia a fost toată adunată la un loc, ea a continuat să se învârteasca ca un glob gazos împrejurul astrului-rege, învîrtindu-se în acelaşı timp şi împrejurul seu.

Noua planetă în stare de nebulozitate a încercat, prin învârtire, să rupa din ecuator un inel-identic cu acele care o formase, dar n'a isbutit.

Puterea sa nu a fost destul de mare şi nu a putut forma nicı un satelit, deci a rĕmas să'şı facă drumul eı fara nicı un insoţitor pe lângă ea.

Incetul cu încetul materia gazoasa s'a racit, din cauza temperatureĭ prea recı care o înconjura şi a început sa se licifieze.

Densa atmosfera ce posedă acum, începu să se formeze, bine înţeles amestecata la început cu diferite gaze streine, de care acum e curaţata.

Uscatul a început sa apară în forma de micı insule.

Transformaţiunele acestea se făceau cu ajutorul a zecı de miı şi sute de miı de anı, ca şi la noı

Insulele au devenit din ce în ce maı marı, s'au legat unele cu altele şi apoı au ajuns să formeze continentele, a căror configuraţie, nu a remas tot aşa cum era la începutul formareĭ lor.

Ploi deluviene cadeau pe continentele de curând formate, căci evaporarea se facea pe o scară foarte întinsă, din cauza Soarelui care era mult mai mare şi din cauza apeĭ care era mult maĭ multa.

Aparură primele fiinţe.

Bine înţeles cele mai rudimentare posibile, apoĭ prin o transformaţiune înceta şi succesivă, a ajuns să creeze omenirea planeteĭ.

Pe Venus omenirea nu s'a desvoltat ca şi la noi.

Omenirea dupe Venus s'a bifurcat de la începutul eĭ: o parte era formată din oamenii-păsari pe carĭ îĭ vazusem la descinderea noastră pe planetă, iar o parte, cea maĭ inteligentă, din aceia, cu care ne puteam înţelege.

La început însa, cea din urma rasă nu era cu mult superioară celei d'întîi, şi a trebuit o desvoltare gradată a inteligenţeĭ ei, pentru a putea fi proclamată regina planetei pe care ne aflam.

Pe când prima specie se reproducea întocmaĭ ca la noi, cea de a doua a avut menirea sa se poata reproduce pe o alta cale.

De aceea la Venuzienĭ nu există deosebire de sex.

Dragostea pentru femee e dar necunoscută lor.

Aceasta e una din cauzele care ne esplica repedea lor urcare. pe o treaptă înaintată a civilizaţiunei.

Grijele ce dragostea aduc cu ea, preocupaţiunele neînsemnate ce ea dă încă pămîntenilor, le sunt cu totul neînţelese, de, oare ce ele nu există.

Sentimentul nu poate împedica pe ceı inteligenţı, ştiinţa a putut să se desvolte în linişte pe Venus.

Maĭ sunt, nu e vorbă, şi alte cauze principale dar acestea e una din ele.

Venuzienii îşı produc fie care copiii prin liberă voinţa; când aŭ ajuns la maturitatea, pe care eı o socot de 40 de anı — anul lor fiind însa pe jumătate cât al nostru — îşı injecteaza în piept o substanţă protoplasmică, pe care după o lună o scot afară cu multa îngrijire şi o depun într'un fel de urna, pe care o închid, ne lasând de cât o mica deschizătură, pe unde sa poata respira viitorul copil.

Aci s'ar putea pune întrebarea: în sânul uneı mame dupe pământ, un foetus are cu ce se hrăni pentru ca sa se poată desvolta; dar într'o urma, de unde va putea lua el materiile trebuincioase formareĭ luĭ?

Rĕspunsul iata-l:

Venuzieniĭ nu se nutresc nicĭ o data.

In fie care lună se injectează cu o substanţa şi le e destul pentru o lună. Ce e drept, aerul ajuta foarte mult la aceasta, căcı conţine materiĭ care introducîndu-se în plamâni, nu numaı că curaţeşte sângele dar îl şi nutreşte.

O proba evidenta de aceasta e că, noi chiar de de când suntem acĭ, nu maĭ avem nevoe, nicĭ de jumătatea pastilelor ce mâncam altă data.

Unuĭ foetus însă nu-ĭ trebueşte nicĭ injecţiunĭ,

abia după scoaterea din urmă are nevoe de aceasta.

Venuzienii nu aŭ fost nicĭ o dată deosebițĭ prin religiune, rasă saŭ obiceiurĭ — vorbesc de Venuzieniĭ ceĭ inteligenți; nu de oamenii-pasarĭ deci nu aŭ putut cunoaşte rĕsboiul.

Nici nu am putut să esplic vre-o dată vre-unuĭ venuzian înțelesul rĕsboiuluĭ, de oare ce limba lor nu conține asemenea cuvinte.

Şi aceasta e a doua cauza a desvoltareı lor.

Fie-care e stăpân pe persoana sa, fie-care face. ceea ce voeşte.

Legĭ nu există,— Această omenire a înțeles adevăratul scop al vieţeĭ.

Aruncațĭ pe un glob din spațiul nemarginit, la ce bun ar fi fost a se desbina, de a'şı alege fie-care trib un stăpân, a căreı progenitura incapabilă saŭ capabilă să aibă drepturı asupra tutulor celor-lalți?

Numărul Venuzienilor nu e atât de mare ca al pămîntenilor şi aceasta grație nereproducțiuneĭ·

După cum am fost asigurat, totalitatea locuitorilor nu trece nicĭ peste un milion— nu punem însa la socoteală pe oamenii-pasari, al caror numar trece peste doua milioane.

Literatura, artele, invențiile noastre pamânteşti pentru a ne face viața mai placută în mijlocul atâtor agitațiunĭ în care ne aflam maı nainte, nu există pe Venus.— Căcı dragostea şi resboiul lipsind, lipsesc şi cele doua elemente puternice ale poesieĭ.

Neîmpedicaţĭ decĭ de nimic, Venuzieniĭ s'aŭ îndeletnicit cu cunoaşterea Cosmosuluı.

Resultatele ştiinţeĭ lor, nu se transmit prin ajutorul cartilor, pe care eĭ nicĭ nu le cunosc, ci prin viul graiu şi prin o îndelungata practică.

Eĭ nu au tras din ştiinţe. alte foloase de cât acela carĭ le au fost trebuincioase pentru reproducţiunea specieĭ.

Incoló ştiinţa a fost şi este pur speculativă.

De aceea Venuzieniĭ nici nu aŭ avut nicĭ vor avea industrie, comerciŭ etc.

Specia cea-lalta, posedînd o inteligenţă maĭ inferioară, ascultă orbeşte de cea superioară eı.

Oameniĭ-păsărĭ sunt nişte simpliĭ servitorĭ aĭ acelor d'întiı, nu sunt asupriţiĭ nicĭ maltrataţĭ.

Pentru eı Venuzieniĭ au creat o religiune: acea a astrelor la carı se închinau, oficiul divin facut de rasa superioară.

Eĭ servesc maĭ ales ca mijloace de locamoţiune pentru Venuzienı, graţie aripilor puternice cu care sunt înzestraţı.

Locuinţele lor sunt aproape la fel cu ale Venuzienilor.

Oameniĭ-păsări, în virtutea moduluĭ lor de repruducţiune, au familiı, soţie, şi copiĭ.

Venuzieniı de amîndouă specile nu cunosc boala; medicina nu are decĭ nicĭ un drept de a exista; şi de şi cunoşteau cerul cu toate astrele luĭ, nu-şi ştiau maĭ de loc persoana lor fizică, nicĭ o dată venuzieniı nu disecau corpurĭ fie chiar al unuı om-pasare.

Umblau goi, din cauza prea mărei calduri ce domneşte pe planetă.

Parţile locuite mai ales de eĭ sunt cele dupa marginea ecuatorului, unde caldura prea mare e temperată de apropierea mărei şi de ploile deluviene ce cad adesea.

Spre poli nu cunosc de cât unele triburĭ ale raseĭ inferioare, dar nici acestea nu au un loc stabil, de oare-ce temperatura ajunge une-ori spre pol, tot aşa de ridicată ca şi la ecuator.

Trecerea de la o caldura extremă la un frig prea mare e foarte brusca în acele părţi.

Ziua, din cauza căldurei înăbuşitoare, Venuzienii stau de preferinţă în vaste salĭ, ca în aceea unde noĭ suntem găzduiţi şi care se află raspândite mai în toate părţile planetei.

Noaptea sunt însă în plină activitate, afară numai dacă nu plouă cu torente, cum une ori se întîmplă.

Ei sboră pe întinsele mari, conduşi de oamenii — păsărĭ şi studiază frumoasele astre ce stralucesc aşa de viu pe cerul venuzian.

Când dorm deci? Nu dorm nici o dată aşa cum dormim noĭ.

Eĭ nu simt trebuinţă de repauz, căci cele mai multe organe care simt nevoe de linişte la un pământean lipsesc cu totul venuzienilor.

Singurul lor repauz e acela de a sta la un loc pentru câte-va minute, necugetând la nimic.

Nouă ni se pare cu totul ciudat o asemenea viaţă şi chiar chimerică.

Să iubeşti, să nu mănânci, să nu dormi!.... dar acestea sunt aproape singurile elemente care fac fericirea unuĭ pământean şi care toate la un loc, formează vieaţa pentru el.

Religiunea lor? Nu aveaŭ nicĭ una.

Credeau într'o transformare continua a formelor natureĭ, cauzata de nişte puterĭ neinteligente, însă imutabile şi veşnice, credeau în spaţiul infinit, populat de planete, unele locuite altele nu.

In nemurirea sufletului nu au crezut nici dată şi iarăşĭ nu i-am putut face să înţeleagă bine, cum oamenii şi-aŭ facut asemenea ipoteze.

Morala lor? Nu aveau nicĭ un condice de morală: nu erau nicĭ maxime şi sfaturi care să circule din gură în gură asupra acestuĭ subiect.—Nu se vatamaŭ însă nicĭ o data unul pe altul, averea nu puteau să şi repească de oare ce nu aveau nici unul nimic, demnitaţi nu existau pentru a se naşte ambiţia şi gelozia Femeile ne existând nu exista nici un sentiment de iubire, dar nici de ură şi gelozie.

In schimb toţi erau bine-voitori unii cu alţii; se iniţiau mutual în secretele ce ei smulgeau natureĭ şi apoi liniştiţi şi senini, aşteptau ceasul din urma al vieţei.

Oh! astfel de viaţă fară emoţiunĭ ar displăcea, chiar în secolul de faţa pământenilor, pentru mine unul însa o asemenea viaţa, este idealul la care trebuie să ajungă omenirea uneĭ planete.

Saitni cu firea luĭ înclinată spre sentimenta-

lism, nu prea vedea însă cu ochĭ bum acest mod de a trăi.

VI

O SERBARE VENUSIANĂ

Aŭ trecut póte maĭ multe lunĭ. de când suntem óspeţiĭ stralucitoruluĭ lucéfar.

Lucéfăr! Nicĭ nu-mĭ vine să cred că acest glob cu marĭ întinse, cu munţĭ înalţĭ, acest sol ce acum îl calc cu piciorul, reflectă în spaţiu o lumină aşa de lucitóre.

Privind însă îndepartatul Pământ care acum luceşte aşa de vizibil pe cerul luĭ Venus, mi-aduc aminte că se află şi el în aceleaşĭ condiţiunĭ, că acum câte-va lunĭ eram unul din locuitoriĭ luĭ.

Ciudată şi splendida e organizaţiunea Cosmosuluĭ!

Incetul cu încetul, am început a înţelege limba venusiană, limbă aşa de melodiósă şi aşa de uşóră!

Putem chiar exprima unele gândurĭ, şi maĭ ales în cestiunĭ de domeniul astronomieĭ.

Venusianul cu care am vorbit întâiŭ şi care se bucura de mult respect printre ceilalţĭ, ca fiind unul dintre ceĭ maĭ învaţaţĭ, pórta armoniosul nume de Silansis.

Maĭ de-una-zĭ Silansis ne-a anunţat că va fi în curând o sarbătóre a ómenilor-pasărĭ, şi cum Venusieniĭ superiorĭ sunt quasi-preoţiĭ cultuluĭ lor, vor presida serbarile din aceea zi sau maĭ bine zis,

din acea nópte, de óre-ce în timpul zileĭ e imposibil orı ce activitate afară de zilele când tot cerul e acoperit de norı, dar în acele zile plouă de obiceiu torenţial.

Am fost şi noı învitaţi la aceste serbărĭ; eram fórte curioşı să vedem modul de petrecere al venusienilor-pasărı, căcĭ venusieniĭ superiorı nu abuzau nicı o dată de petrecerı.

In ziua hotarâta, îndată ce imensul sóre dispăru după orizont, pornirăm cu ajutorul ómenilor păsărĭ spre direcţiunea unde gasisem pe Venusienii la venirea noastră.

Drumul nu fu lung, dar nu am avut ocazia să admiram tóte peisajele, ce trecéu pe dinaintea nóstră, căcı bieţii ómenĭ-pasarı ce ne conduceau, doreau să ajungă cât maĭ repede la locul serbareı,

Miĭ şi mii de ómenı-păsărĭ, sburau din tóte părţile, spre locul unde ne îndreptam noĭ. Veniseră póte şi de la antipoziĭ planeteı.

Pe locul unde se strânsese cu toţiĭ nu încăpea nicı sfertul mulţimeı adunate; tóte treptele mareı estrade ereau pline; de aceea estrada era înconjurata pâna la o mare departare.

Zecı de miĭ de luminĭ luceau fantastic şi facéŭ să dispară întunericul nopţeı. Câte un om-pasare maı curios, să avânta din mijlocul mulţimeĭ, plana de-a-supra meselor, apoı se lasă iara-şi uşor spre sol.

Un venusian superior lua cuvântul.

De şi cunóştém maĭ tóte cuvintele venusiene,

care de altminterĭ sunt fórte puţine, observaiu cu mirare, că nu înţeleg mai nimic din ceea ce vorbea venusianul.

Intrebuinţa numaĭ nişte monosilabe guturale, pe care le remarcasem la ómenii-păsarĭ.

Silansis întari ipoteza mea; în adevăr, limba ce vorbea venusianul era a venusanilor-păsări.

In acelaş timp îmĭ maĭ spuse că e fórte greŭ, pentru un venusian superior a învăţa acesta limbă aşa de aspră.

La un semn al vorbitoruluĭ, miĭ de ómenĭ-păsarĭ se desprinsesă din glótă, şi în fîlfîit de aripĭ se aruncară în spaţiŭ.

In câte-va minute, se formează sus 2 tabere distincte. Era un fantastic amestec de diferite luminĭ.

Miĭ de o parte, miĭ de alta, fie-care tabăra apoĭ se aranjă într'o clipita în forma unui imens şirag,

Eie-care şirag apoi, se îndrepta într'un punct opus celui lalt şi sbura aşa de departe, în cât fosforescentele lor luminĭ, se cufundau cu praful de stele al caleĭ Lapteluĭ.

Dupa maĭ multe evoluţiuni, se întórse amîndoua taberile îndarat şi la câte-va sute de metrii de asupra estradei se năpustiră una asupra alteia.

De astă dată fantasticul îşĭ ajunse punctul lui culminant: tóte acele miĭ de culorĭ amestecate, carĭ apăreaŭ saŭ dispăreaŭ, tóte acele aripi albe ce reflectaŭ multi-colorile luminĭ tóte acele strigăte

guturale şi disperate, făceu ca priveliştea, să fie de neînchipuit.

Câte un om pasare obosit sau rănit, se lăsa uşor în jos, pe când lumina ce o purta îţı facea impresia uneĭ frumóse stele căzatore.

De o data din haosul de lumim, se formează iar două şiragurı, carĭ de astă data se întretăiau în maĭ multe parţĭ, dând naştere la figurile cele maĭ bizare şi maĭ amuzante.

Venusieniĭ superiorı contemplau în seninatate, acéstа privelişte neimpresionaţĭ ba póte chiar plictisiţı.

In schimb ómenı pasărĭ, carĭ rămasese jos, contemplau cu aviditate scenele aeriene şi pareau gata a se arunca şi eı în aer.

Dar erau aranjaţĭ dupa triburı şi trebuia ca fiecare trib să-şĭ aştepte rândul.

Cele două tabere inamice, se despartiră din nou şi apoı se risipira ca un stol de pasarı speriate, mărind numarul stelelor de pe cer.

Imı obosise ochiı privind aceste scene.

Jacurile aceste îmı aminteau resbóele pamânteştı, asa cum ele sunt descrise în vechile nóstre anale.

Silansis observând că începusem a fi obosiţı de aceste curióse priveliştı, chema pe ómeniı păsărı carı ne adusese şi carı, cu parere de rau, trebuiau sa ne reconducă.

Tot cerul era plin de stele. Pământul tronà limpede şi verde spre apus, lucirea luĭ contrastând mult cu ebenul ceruluĭ venusian.

Ici şi colo, câte o stea cazătóre, care lasa în urma eĭ o imensa dungă luminósa.

Cercaĭ să esplic lui Silansis, că urma luminósă a steleĭ căzătóre se datora persistenţieĭ pe retină, dar Silanisis îmi raspunse:

— Esplicarea ta nu o înţeleg, noĭ însă esplicăm urma luminósei a steleĭ ast-fel: Steaua arzând, desface din masa ei miciĭ bucăţi incandescente care rămase în urmă, continua sa ardă cât-va timp.

Esplicarea luĭ Silanisis îmi părŭ ingeniósă, mie nu-mĭ venise în minte nicĭ o dată acest lucru... totuşĭ aşa de simplu.

In nóptea aceea facurăm maĭ multe observaţiuni astronomice, şi vorbind de Pamânt care tocmai apusese, arătaĭ luĭ Silansis pe harta ce poseda, locul unde se află pe pamânt un vulcan numit Vesuviul.

Iĭ dădui chiar amanunte asupra activităţei acestui vulcan în timpurile vechĭ.

Silansis luă cuvântul:

Vulcaniĭ voştriĭ pamânteşti nu-i pot cunóşte, eu însă iţĭ voiu arăta în curînd un vulcan venusian numit Klani şi care din când în când mai sta cu noĭ de vorba!

Erupţiunile lui, ce e drept, sunt fórte rare, dar sunt formidabile Il vom putea vizita fară pericol de oare-ce acum se odihneşte.

Acum e târziu, în curând va răsari sórele, mâine seară însă îl vom putea visita.

Restul nopţĭ îl petrecurăm în linişte, rĕsfoind paginele colosale ale haosuluĭ.

Saitni rămasese fórte impresionat de dansurile aeriene ale ómenilor-pasărĭ, şi-mĭ povesti de cunoştinţa ce facuse acolo cu o venusiană-pasăre. Bietul Saitni a ramas tot terian!

VII

VULCANUL KLANI

In fundul vulcanuluĭ Gina.

Pe la miezul zilei, tocmai dormisem, când am fost deşteptat de o sguduitură puternică.

Saitni, care era deja în picióre, se repezi spre mine, vazându-mă aşa speriat, dar abia făcu un pas, şi o nouă sguduitură îl doborâ la pamânt.

Din fericire, dupa cum am putut constata mai târziu, s'a ales numaĭ cu câte-va vânătăĭ.

Silansis, care se afla cu noi, veni spre mine surizând.

Nu e nimic, Klani vorbeşte.

— In ori-ce caz, prea vorbeşte puternic, tare nu suntem surzi, respunde Saitni, frecându-şi parţile atinse.

Imi adusei aminte de vizita ce proectasem să'i facem şi zisei:

Dar visita nóstră?

O amânam—Vom asista de sigur la un spectacol interesant.

Nu mai urmă nici o sguduitură.

Afară ceru era cu totutul înorat, şi nişte norĭ negriĭ veneau cu repeziciune din spre sud, gata să se transforme în plóe.

Silanisis maĭ zise ;

— Putem profita de timpul cât le trebue norilor să ajungă aci, ca sa privim pe bătrânul Klani.

Eşiram câte-şi trei afară din sală.

In partea de nord ştiam mai dinainte, că se afla un lanţ de munţĭ, cari presentau caracterele munţilor vulcanicĭ.

Silansis îmi arată unul din vulcaniĭ aceluĭ şir de munţĭ, care asvârlea în sus o lungă colónă de fum cenuşiu: Klani.

Catena de munţĭ din carĭ Klani facea parte nu avea nici un munte care să întreacă înălţimea de 1000 de metriĭ, iar Klani nu avea nici 600 metrii de înălţime.

De sigur, că peste două sau trei zile va face erupţiune, zise Silansis.

In adecăr, după ce Klami se mai scutură din amorţeala în care zacuse atâta timp, a trea zi de la data primului cutremur, facu erupţie.

Cum ferestele salei dadeau spre nord, am putut urmări perfect tóte fasele erupţiunei

Fumul care eşea mereu prin crater, se făcu din ce în ce maĭ gros şi mai negru, formând o imensa colónă neagră, care parea ca nu mai are sfârşit.

Vârful colónei însa devenind mai greu, se turti, lua o formă eliptica, totul repauzându-se pe lungul trunchiŭ care se perde în fundul craterului.

Intrégа colónă îşĭ schimba întunecata-ĭ culóre, într'un roşu viŭ.—Numeróse fulgere strabătură de la un capet la cel-l'alt imensa colónă.

In acest timp Klani clocotea cu furie şi chiar locul unde ne aflam se clătina cu noi.

Klani începu să arunce în aer pietre aprinse, carĭ cadéu în depĕrtărĭ, asemenătóre focurilor de artificiĭ.

O parte din crater sbură în aer ca o pană, însoţită de un prelung şi formidabil detunet.

Un rîu, aprópe un fluviu isbucni din cósta vulcanuluĭ îndârjit, şi în acelaşĭ ţimp, Klani aruncă peste bordul crateruluĭ o mare de lavă aprinsă, care curgea cu repeziciune spre poalele luĭ, pierzêndu-se apoi în marea înfuriata, ce lovea cóstele lanţuluĭ de munţĭ.

Lava se încolăcea prin încreţiturile scoborîreĭ ca un imens şérpe de foc, bubuiturile contiunaŭ cu acelaşĭ răsunet, pe când enorme pietre aprinse luminau tot cerul.

Eruptiunea a continuat câte-va ore şi nicĭ unul din ceĭ carı privém, nu ne înduram să ne părăsim locul.

Silansis rupse tacerea:

— Cum vedeţı, trebue să aşteptăm maĭ mult timp, bĕtrînul Klani, e în stare să maĭ repete acéstă frumósă representaţiune.

Saitni era ameţit de ceea-ce vĕzuse, după el, acele momente trebuiaŭ să se asemene cu sfîrşitul lumeĭ.

— Nu lipsea nimic, zicea Saitni, apă, foc, fulgere, trasnete, cutremure—şi când te gândeştĭ, că unchiaşul, după cum iĭ zice Silansis, ne poftea cu... cu gura deschisă... şarlatan bĕtrîn.

Ĭi mirosise a carne de terian.

Şi Saitni ameninţa vulcanul cu gestul, pe când Klani semeţ, cu capul în sus, sfida seninatatea ceruluĭ, aruncând valuri de fum, sau câte un enorm bloc aprins.

. . . .

Trecuse maĭ bine de douĕ săptamânĭ, Klani obosit acum se repausa iaraşi, visând la gloria luĭ cea efemeră.

Intr'o séră superbă, Silansis întovăraşit de noĭ douĭ şi cu ajutorul a treĭ ómenĭ-pesarĭ, ne aflam la poalele lanţuluĭ de munţĭ, din care facea parte şi Klani.

Nu cum-va o să intram prin crater? întreba Saitni glumind.

— Se prea póte, raspunse Silansis cu mult sânge rece.

Lava nu se întarise încă bine, dar nu maĭ putea aluneca la vale, era prea viscósă.

Rîurile formate în momentul erupţiuneĭ nu maĭ existau, însa se distingea perfect, trecerea lor, aprópe de la baza crateruluĭ şi până la pólele luĭ Klani.

Cum am maĭ spus, lanţul poseda maĭ multe cratere; Silansis, care urca înaintea nóstră, opri pe omul-pasere care-l purta, pe marginele unuĭ crater vecin cu Klani.

— Iata planul meŭ, zise el fórte serios, vom vizita interiorul acestuĭ vulcan stins numit *Gina*, ca să putem observa interiorul luĭ Klani, de óre-ce aceştĭ douĭ vulcanĭ comunică între dênşii.

— Nu am spus eu! strigă Saitni, frumósă idee! asta însemnéză să ne omorîm singurĭ.

Acésta mi-o spuse în limba teriana, caci nu ar fi voit să contrarieze pe conducătorul nostru.

Silansis însă nu mai aşteptase să ne dăm parerea şi deja omul pasere se cufunda cu el în adâncimea vulcanuluĭ.

Oamenii paserĭ carĭ ne purtaŭ, urmară exemplul confrateluĭ lór, şi iata-ne caletorind spre centrul pamîntuluĭ, sau mai bine zis, spre centrul luĭ Venus.

La luminele fosforescente ce conducatoriĭ noştrĭ purtaŭ, am putut remarca interiorul vulcanului, a caruı scoborâre întreprinsesem.

Era format mai tot din trachit, pe unele locurĭ vechea lava remasese împietrita, dând naştere la figurĭ fórte ciudate.

Cu cât ne cufundam maĭ mult, cu atât distanţa între marginele craterului se mărea.

Ne găsém póte la jumetatea scoborârei nóstre, când auziram nişte urlete surde, asemenea cu sgomotul ce-l fac talazurile uneĭ mari înfuriate, cari se isbesc de stâncĭ.

Auzeam pe Saitni, care venea dupa mine, cum murmura, de sigur contra escursiei, dar sgomotul ce venea de jos, me făcea sa nu înţeleg ceea-ce spune.

In sfîrşit, am pus picioru pe sol, era o căldură năbuşitóre, ameţitóre.

La câţi metriĭ ne găsém departe de suprafaţa pămîntuluĭ?

Nu-mĭ putém da bine socotéla, aproximativ însă la vre-o 800—900 metriĭ, o distanţă destul de mare.

Cu cât înaintam, cu atât caldura devenea maĭ copleşitóre, şi cu atât sgomotele resunau maĭ puternic, în strania arhitectură a imperiuluĭ plutonian.

De o-dată la o cotitură subită a ganguluĭ ce urmam, o lumină vie ne luă ochiĭ.

Avém în faţa nóstră, la o adâncime de vre-o 50 de metriĭ, o imensă mare de foc, care se agita ca o mare furtunatecă.

La intervale fórte regulate, mijlocul acesteĭ mărĭ se ridica, se umfla ca un balon monstruos, apoĭ crăpa cu sgomot; iar valurile de foc îşĭ reluaŭ cursa lor nebună.

Nicĭ o privelişte din lume, nicĭ chiar cursa spăimântătóre ce o făcusem pentru a veni pe Venus, nu mĕ înfioră aşa de mult, ca spectacolul acesteĭ mărĭ de foc.

Mĕ aşteptam la fie-care moment, să vĕd acele valurĭ venind spre mine şi înghiţindu-mĕ.

Căldura devenea din ce în ce maĭ insuportabilă.

Saitni, care era îngrozit ca şi mine, de acest spectacol înfiorător, articolă câte-va cuvinte, pe carĭ eŭ nu le înţeleseĭ şi pe carĭ le înţelese însă Silansis, care se afla maĭ aprópe de dênsul.

La un semn al lui Silansis, ceĭ treĭ ómenĭ-pe-săriĭ ne luară pe sus şi în curănd am ajuns în fundul vulcanului Gina, uşor apoĭ, am eşit pe gura vulcanuluĭ.

Aer... aer... iata ce ne trebuia, simţiam ca dacă aşĭ maĭ fi respirat mult timp acea atmosferă caldă, năbuşitóre, plina de diferite emanaţiunĭ gazóse, mĭ-aşĭ fi dat pe loc sfârşitul.

Saitni căpĕtând curaj, repeta mereŭ agitându-se:

— Colosal! Colosal!

Pe când ne îndreptam spre locuinţa nóstră, Silansis ne maĭ dadu amănunte asupra aventurilor lui Klani.

Moşnégul, avea multe crime la activul seŭ.

Intr'un rând, spunea el, nişte ómení-paseri au locuit pe cósta lui Klani.

Klani dormea de mult, liniştit, paşnic, numai unul din toţĭ aceştĭ vulcanĭ era în activitate, şi încă şi acela inofensiv.

Oamenii păserĭ carĭ locuiaŭ acolo, eraŭ în numer ca la 20.

Locuinţa lor era o veche sală, părăsită de nişte colegĭ aĭ noştriĭ, care se ocupase cu studiul vulcanilor.

Intr'o buna zi, în mijlocul liniştei de care eram împresuraţi, se auzi nişte urlete îngrozitóre, apoĭ imediat o detunatură spăimântătóre, părea că o mie de trasnete cad asupra pamîntuluĭ.

Klani isbucnise.

Craterul întreg, cu cósta pe care se afla sala ómenilor paseri, fu aruncată în aer.

Nici unul din ceĭ d'inăuntru nu a scăpat.

Totul a fost aruncat la o înalţime considerabila, în cât abia după câte-va minute a recăzut bucăţile pe sol.

De atuncĭ maĭ cu sémă, ómeniĭ-pasĕrĭ au o mare frica de vulcani.

Focul e pentru eĭ, D-zeul lor.

Stelele au în religiunea lor, o influenţa binefacătóre, sórele şi focul central sunt demonii lor.

Pe când vorbea Silansis, eu întorcém mereu capul spre Klani, care se pierduse ca o imensă fantasmă în întuneric.

Saitni în acea zi avu un vis oribil.

Klani se plictisise în acelaşi loc şi plana în aer, avênd ca baza, o imensă mare de foc, gata sa se lase chiar în locul unde dormea amicul meu.

Saitni sari în sus speriat, apoĭ surîzênd ne povesti visul, privind pe ferésträ, dacă Klani e tot în aceiaşi poziţie.

Pe când betrânuĭ revoluţionar, dormea liniştit, visurile lui transformêndu-se într'o imensa panaşe alba, care se pierdea în azurul cerului senin.

CAPITOLUL VIII.

Conferinţa. — Sentimentalismul lui Saitni

In sfîrşit, după óre-care ostenéla, am isbutit să me exprim perfect în limba venusiană şi prima mea încercare în publicul venusian, a fost ţinerea uneĭ conferinţe, în care am tratat despre pămînt.

Le-am povestit geneza luĭ, aparițiunea omenireĭ, formele eı de guvernament, le-am explicat distracțiile eĭ, științele, artele și tot ce ține de pămînt.

Le-am explicat cum *resboiul*, *religiunea* și *iubirea* au pus piedicĭ civilizațiuneĭ și cum am căutat să ne scapam de tóte aceste copilării.

Am vorbit despre pămînt, așa cum cred că e logic, dar a fost interesantă discuția ce am avut-o în urmă cu Saitni, care are alte vederı.

La sfîrșitul ședințeı, dupa ce am maĭ discutat cu câți-va Venuzienĭ asupra pamîntuluĭ, Saitni me lua de-oparte și-mı zise :

— Ascultă Asales, modul cum aĭ zugrăvit Venuzienilor, pămîntul și omenirea după el, nu-țĭ pare cam exagerat ?

— Cum exagerat, dar nu am gasit încă destule expresiunı, pentru a putea face pe Venuzienı să ne înțelégă cu totul.

— Tu crezı ca vom merge spre perfecțiune, înlăturând ìubirea, sentimentul ?

— Saitni, vorbele tale me cutremură, știam că adolescent, tu aĭ avut înclinațiune spre sentimentul eterat și distrugător al voințeĭ, numit *iubire*, dar nu știam că după atâtı am de studiŭ, maĭ țĭ-au remas urme neșterse din o asemenea copilarie.

— Asales, relua el, dacă ne înșelăm cu toțĭ ? dacă scopul ce crezĭ tu — maı cu sémă, că trebue ajuns nu e cel adevĕrat ?

La ce bun a cunóşte cosmosul, când ştim cu toţĭ că viaţa e efemeră şi că cunoştinţele nóstre, se asémană cu acelea ale uneĭ insecte care a trăit o zi? şi atuncĭ o altă conclusie se presinta: viaţa, viaţă, deslegată de orĭ-ce piedicĭ, deosebită de aceia animală, prin iubire şi contemplaţiune.

— Dar acésta ar însemna distrugerea complectă a omenireĭ... ah! dacă te-ar auzi vre-un membru al Academieĭ, aĭ fi isgonit din sânul eı şi aruncat în grădinele fericireĭ, să poţĭ contempla în pace apusul sóreluĭ şi răsăritul luneĭ, braţ la braţ cu vre-o desperată pămênténa.

— Ah da! uitasem, în discursul teŭ aı vorbit şi de puterea discreţionala a celor învĕţaţĭ, dar nu aĭ băgat de sémă că, posiţia ce voĭ faceţĭ celor-l'alţĭ pămêntenĭ, e ca şi aceea a sclavilor din vechime.

— Nu sunt óre liberĭ să facă orĭ-ce vor, îĭ supunem la vre-o muncă, îĭ întıebuinţam la ceva, nu-ĭ lăsăm să se iubéscă în pace, afară de casul când visând prea mult, daŭ exemplu reŭ celor-l'alţĭ?

— Va să zică nu sunt liberĭ, iată decĭ o contradicţie în principiile vóstre.

— Saitni, tu mĕ sperĭĭ, unde sunt dar credinţele tale?

— Şi eŭ me sperĭĭ, fiind-ca nu vĕz în venuzienĭĭ de aci de cât excesul stăreı nóstre sociale.

— Ah! starea lor e cea maĭ înaltă civilisaţie.

— Şi eŭ iţĭ spun Asales, ca acesta e cel maı

adânc dispreţ ce l-am aduce vieţeĭ şi natureĭ ce ne-a creat.

Să-ţĭ spun drept, mie mi se pare societatea celor 25 de pamênteni, ca şi Venuzienii învețații de aci, o turmă de pedanţĭ, carı nu pot înţelege viaţa şi care voeşte să desguste şi pe alţĭ.

— De ce nu te retragĭ atuncĭ din Academie?

— Fiind-că aşĭ putea fi un auxiliar puternic al celor apăsaţi, pe carĭ aşĭ face tot posibilul spre a-ĭ scóte din robia vóstră revoltându-ĭ.

Mĭ-e frică însa şi mie de consecinţele la carĭ aşĭ ajunge.

— De ce nu spuneaĭ şi pe pamînt Saitni asemenea lucrurĭ?

— Suntem prea departe de el şi póte chiar că nu-l vom maĭ vedea, decĭ pot să-ţĭ spun părerea mea în pace.

— Crezĭ că nu ne vom maı putea întórce?

— Sunt sigur.

— Eŭ din contra am multă speranţă.

Ast-fel o conversaţiune de câte-va minute a fost de ajuns ca să privesc cu alţĭ ochĭ pe colegul meŭ şi numaĭ simpatia ce am pentru el, mĕ opreşte de a-ĭ face ceva rĕŭ, am însa cel maĭ adânc dispreţ pentru ideile ce profeséză.

O civilisaţie ca a luĭ, e o stare de sĕlbăticie,

Ştiinţa e singura care trebue să domnéscă pe pămînt.

Dar dacă ne înşelăm cu toţĭ?

CAPITOLUL IX.

Esplorărĭ.—Aventura luĭ Saitni.

Câte-va zile în urma şedinţeĭ cu prietenul Silansis şi cu alţĭ douı Venuzienĭ, ne-am hotarât să facem o mică preumblare pe planetă.

Saitni bine-înţeles facea parte, bietul companion îşĭ perduse umbrela perfecţionată, se consola însă prin faptul că pe plóie nu puteĭ să te mişti din sala, căcĭ acĭ ploile sunt adeverate deluvii.

Se căznise să explice Venuzienilor invenţia şi necesitatea umbreleĭ, dar aceştia nu aŭ voit să-l înţelégă de loc; când ploua, zicéu eĭ, ce nevoe aı să te ducĭ afară, ce afacerĭ altele avem noĭ, de cât de a studia cosmosul şi când suntem împiedicaţĭ de a-l vedea, reflectăm la cele ce am vĕzut.

Saitni nu punea la socotéla că Venuzieniĭ nu avéu ce să-şı strice, de óre-ce umblaŭ goĭ.

Indata ce începéŭ ploile cele marĭ, simţém multă umezélă, maĭ cu sémă în acele răcoróse salĭ şi eram nevoiţĭ sa punem pe noĭ óre-care îmbrăcăminte.

Intr'o séră, când sórele imens şî roşu se îneca în apele măreĭ liniştite, am luat cu noĭ maĭ mulţĭ ómenĭ-paserĭ şi ne-am îndreptat spre emisferul de nord al planeteĭ.

De când venisem, nu ne departasem de locul unde descinsesem, de cât prea puţin, relativ cu distanţa ce avém acum să parcurgem.

Acésta era prima nóstră caletorie.

Iuţéla cu care sburam nu era prea mare şi ne permitea să zarim tóte peisagele pe unde trecém.

Stelele începuse să răsară, planeta nóstră aparea tocmaĭ în spre ziua, nu avém fericirea de a caletori, avênd-o pe cer.

Luminele ce conducătorii noştri purtau ne lumina perfect calea.

Ne apropiam cu încetul de un lanţ de munţĭ, ale caror vîrfurĭ erau acoperite cu zăpadă.

Ingrijisem de a lua cu noĭ, nişte vestminte maĭ gróse ce adusesem după pamînt.

La înalţimea la care sburam eram fórte bine, căcĭ aerul era maĭ puţin dens ca cel după suprafaţa planeteĭ; la suprafaţa globuluĭ, înabuşém.

Intrebaĭ pe Silansis.

Care parte a planeteĭ e maĭ muntósă?

— Cea de nord.

— Noĭ deja am presupus acésta încă din secolul al XIX şi în al XXIII, eram sigurĭ. Tot în acest din urmă secol, am putut determina o mare parte din configuraţia, ce cunóştem acum.

— Pamêntenii noştri nu erau decĭ nicĭ atuncĭ aşa de înapoiaţĭ.

— Nu, sa aflam pe calea progresuluĭ şi pâna la începutul seculuĭ al XXX nu prea am ştiut multe.

Nenorocirea e ca tocmaĭ acum în apogeŭ cine ştie ce catastrofa ameninţa pămîntul; deja sórele a pierdut mult din caldura de odinióră.

Acum câte-va mii de anĭ, un pamêntén de sigur

ar fi pierit intrând în atmosfera planeteĭ vóstre, din causa căldureĭ prea marĭ a sóreluĭ.

Tot discutând asemenea lucrurĭ am ajuns la pólele munților de carı am vorbit maı sus.

Erau acum done parerĭ; de a trece peste munțiĭ, sau de a face un lung ocol.

Saitni propuse să trecem pe d'asupra munților, după ce se consultă maı întâiu cu conducătoriĭ noștrĭ inteligențĭ.

Imbracăm tot ce avém maı calduros și ómeniĭ-paserĭ se repeziră batând din aripı, spre creștetu, înalților munțĭ.

Frigul începu ușor sa se simtă, Venuzieniı pareau însă că nu sufer de nimic, cu tóte că nu eraŭ acoperițĭ de cât cu o ușóra mantilă albă, ceea-ce le dădea un aspect fórte fantastic.

Eŭ simțiĭ cum sângele imĭ bate din ce in ce maĭ incet și la un moment dat era aprópe să pierd cunoștința, Venuzienul meŭ obicĭnuit cu asemenea slăbiciunĭ din partea nóstră, facu un semn ómenilor-păserĭ și maĭ iute ca fulgerul trecurăm peste munțĭ, scoborându-ne apoĭ cu o iuțélă potrivita, pentru a nu face o trecere bruscă.

Puterile au inceput să-mĭ revie.

D'inaintea nóstră se intindea un continent, luminat de fantasticele luminĭ ale locuitorilor, carı il cutreeraŭ in tóte părțile.

Pe când ne scoboram, când imĭ veniĭ bine in simțire, m'am uitat să văd pe Saitni, dar acesta nu era cu noĭ. Fac atent pe Silansis și acesta re-

marcând şi el faptul, intrebă pe cei-l'alţi, nimenĭ nu ştia, bine-inţeles lipsea şi omul-pasĕre cu care el plecase.

Saitni.... singurul meu tovarăş! singurul pămêntén!

Mĕ gândiĭ că a voĭt dór să gluméscă, dar nu! urcarea era pericolósa, se putea să i se fi intâmplat ceva.

Ce era de facut?

Să trecem înapoĭ munţĭ Salonis?

M'aşĭ fi expus de prisos, ceĭ douĭ Venuzienĭ îşĭ luara sborul cu ómeniĭ-păserĭ în spre partea de unde venisem.

Silansis în timpul acesta, se căznea să mĕ distreze, explicându-mĭ localităţile unde ne aflam.

Căutările Venuzienilor aŭ fost zadarnice, locurile unde presupuném că va fi remas Saitni, eraŭ ocupate de ómeniĭ-păsĕrĭ, carĭ fiind întrebaţĭ de companioniĭ lor, nu aŭ putut da nicĭ o deslușire.

Eram fórte trist, totuşĭ avém speranţă, că întâmplarea póte va fi scăpat pe Saitni de orĭ-ce pericol.

Voiam să trec munţiĭ îndarăt şi să conduc eŭ cu Silansis căutările, dar Venuzieniĭ se opuse, zicênd că nu e nevoe, căcĭ dacă Saitni e cu un om pasăre, se va putea întórce în siguranţa dacă nu unde ne aflam, apoĭ acasă.

Incepuse să se lumineze de ziuă.

In curênd imensul sóre era să-şi facă apariţiunea pe bolta cerêscă, spre orizonul răsărituluĭ deja înroşit.

Companionii mei, dupa ce căutară cât-va timp, au găsit locuințĭ de piatră situate pe cósta munților, într'una din ele ne-am retras cu toțĭ.

Ziua trecu fară cel mai mic incident.

Eram desperat, singurul meŭ tovarăș se pierduse de sigur în vre-una din prăpăstiile munților, sau căzuse într'una din vastele mărĭ ce ne înconjuraŭ.

Venuzieniĭ mĕ asigurau mereu, că servitor cel mai credincios nu póte fi ca un om-pasare, dar eŭ către sfârșitul zileĭ, pierdusem orĭ-ce speranța.

Insă când sórele dispăru dupa niște înalți munțĭ, carĭ îșĭ desfașurau lanțul lor gigantic spre apus, Saitni intră însoțit de omul-pasare.

Uitaĭ de reserva ce pamântenii au pastrat tot-d'a-una și săriĭ de gâtul terianului.

Saitni era fórte vesel.

De sigur că a-țĭ fost cu toți îngrijați de sórta mea și mai cu séma tu Asales.

Sa vĕ spun însă cu deamănuntul ceea-ce ni s'a întâmplat :

Când ne-am învoit sa trecem peste cóma munților, conducătorul meu îșĭ îndoise puterile, ajunsesem la o înalțime considerabilă, de o-dată însa aripele conducatorului meu, începu sa spintece aerul din ce în ce mai încet și in loc de a ne sui, am început să scoborâm în linie oblica, spre aceiașĭ còstă a munților.

Când am pus piciorul pe pamînt, pe voi ve zărém numai ca niște puncte negre d'asupra munților, apoĭ v'am pierdut din vedere.

Omul-pasăre îşĭ rupsese o parte a aripeĭ.

Imĭ facu semn să stau pe loc şi plecă alergând cu piciórele şi ajutându-se din când în când de aripa ce putea funcţiona.

Peisajul unde mĕ aflam era splendid, trecusem o mare pe care lucea miĭ de luminĭ multicolore; în spre miaza-nópte se întindeaŭ munţiĭ giganţĭ, peste carĭ voĭ aţĭ trecut.

Aşteptam fórte liniştit întórcerea conducatoruluĭ meŭ, când de o-dată, miĭ de luminĭ, carĭ par că răsar din pămînt, mĕ împresóră şi sunt înconjurat la moment de un întreg popor de ómenĭ-pasărĭ.

Uniĭ sburau maĭ sus spre a mĕ vedea maĭ bine, alţiĭ se apropiau de mine şi cu vîrfurile aripelor mĕ atingeau, parându-li-se că póte mĕ voiu pierde din faţa lor ca o vedenie.

Eu m'am sculat în sus şi le-am vorbit în limba venuziană ast-fel:

Sunt venit dintr'o planeta soră cu a voastră, şi cu un gest am aratat cerul.

Imediat întregul popor, căzu ca prin farmec la piciórele mele. Fórte mirat nu înţelegeam nimic din cele-ce voiau de la mine.

Unul din eĭ se apropiă şi cu multa delicateţe me înveli cu aripa luĭ ca şi cu o manta, un altul facu acelaşĭ lucru de alta parte şi iată-me ridicat triumfator în aer, urmat de lungul şir de ómenĭ-păserĭ, carĭ scotéu strigate raguşite, batênd din aripĭ.

Ast-fel escortat, am retrecut marea, însă nu ne-am îndreptat spre partea de unde venisem, ci în spre apus.

Regiunea in care ne aflam era acoperită numaĭ cu délurĭ, iar în depărtare se intrevedea o mare, luminată vag de aurora ce se arata.

Délurile erau acoperite cu miĭ de clădirĭ de piatră.

Ne oprirăm pe cel maĭ inalt, care se afla în mijloc.

Cu aceiaşĭ delicateţe ca la început, am fost dus înauntru maĭ mult pe sus.

O mulţime de pasarĭ-femeĭ ne eşise înainte, şi la vederea mea aŭ scos ţipete şi maĭ lugubre de cât bărbaţiı lor.

Am fost suit pe un fel de estrada şi îndată ceı-l'alţĭ s'au prosternat la picióreie mele, scoţând ţipete asurzitóre.

La început, acest spectacol mĕ distra mult prin noutatea luĭ, dar am început curênd sa mĕ plictisesc. Am făcut atuncı o mişcare, ca sa mĕ daŭ jos; imediat Venuzienĭĭ se repeziră la mine şi mĕ instalara cu multă graţiozitate la locul meŭ.

După vre-un ceas de când mĕ aflam într'o aşa de caraghiósă posiţiune, un om-pasăre işĭ facu loc prin mijlocul mulţimeĭ şi veni la mine.

Era conducătorul meŭ.

Ceĭ-l'alţĭ se repeziră la el amenințătorĭ, dar conducătorul meŭ horcăi ceva, din care nu am putut înţelege nimic şi amuţiră cu toţĭ.

Sprijinit de el, spintecaiŭ valurile mulţimeĭ şi am eşit afară.

Dar căldura începuse să se simţă, conducătorul meu băgase de séma că nu eram în stare de a suporta nabuşéla atmosfereĭ ce mĕ înconjura şi se repezi cu mine, pe unul din délurile vecine, unde se afla o sală de felul acesta.

Acolo am stat tot timpul zileĭ.

Spre séră am venit aci, după ce maı întâiu am facut un lung ocol, lasând într'o parte munţiĭ ceĭ înalţĭ ce ne despărţeau.

Eŭ surîseĭ şi mĕ adresaĭ atuncĭ amiculuĭ Venuzian, acesta înţelese surâsul meu interogator şi îmĭ rĕspunse :

— Dupa cum v'am maĭ spus la venirea vóstră aci, ómenii-paseri, dupa cum le ziceţĭ voı, au o religiune fórte curiósă şi au crezut că Saitni e un zeŭ scoborât din cer.

Trebue să maı ştiţı că majoritatea sunt liberĭ, şi nu vin la noĭ de cât pentru a-le oficia serviciul divin.

Ceĭ liberĭ trăesc în comun şi aŭ obiceiurĭ maĭ ciudate de cât ale celor ce stau pe lângă noĭ

Prietenuluĭ teŭ însa nu i se putea întâmpla nimic, Asales, căcĭ sunt fórte prietenoşĭ şi cu moravurĭ blânde, afară de acésta unde maĭ puĭ că au o mare témă de noı.

Indată ce omul-pasare i-a făcut să înţelégă că Saitni e protejatul nostru, aŭ renunţat la dreptul de a'l ţine închis pentru a i se închina.

Mulţumiı împrejurărilor carĭ îmĭ aduceaŭ pe Saitni teafar şi sănătos şi ne hotărâram ca la lumina stelelor să ne continuăm drumul.

. . . .

Am neglijat însă până acum de a vorbi de flora şi de fauna acesteĭ planete.

In adevăr, dacă există unde-va animale nenumărate, apoĭ de sigur planeta Venus e una dintre cele d'ntâĭ la numar.

Dar animalele acestea nu aŭ împarţirea ca pe pământ, tóte se împart în doua marĭ clase: păsări şi peşte.

Mamifere nu exista acolo.

Mările venuziene sunt populate cu un numâr infinit de peştĭ de tóte speciile, în mare parte necunoscute pământenilor.

Dimensiunele lor nu sunt mari, ceĭ maĭ marĭ nu măsóră nicĭ până la 2 metri.

Păsările sunt tot ce póte fi maĭ fantastic pe această planetă, de la cele maĭ minuscule, până la cele maĭ mari, cari aprópe egalează pe ómenii pĕsari.

Nu există însă păsărĭ răpitóre, chiar cele marĭ se nutresc cu sămînţele şi cu fructele ce sunt aşa de numeróse pe planeta Venus.

Arboriĭ şi plantele ce cresc pe această planetă aŭ dimensiunĭ colosale şi sunt de o natura fórte elastică; în timpul furtunelor, ce se deslănţuesc cu atâta furie pe Venus, eĭ se îndoesc până la pământ, dar nicĭ unul nu se rupe.

Frunzişul lor e fórte des şi ascunde mii de cuiburĭ de păsări.

O padure venuziana e un raiu pentru auz şi vedere.

Florile cari impodobesc pădurea sunt mici dar tóte strălucitóre prin culorile lor. . . . . . .

Cu cât înaintam către miază-nópte, cu atât se. se scurtează ziua şi putem calătorĭ maĭ mult.

Planeta Venus e în general maĭ muntósă de cât pământul, întcmaĭ după cum prevezusem încă din secolul al XIX şi XXIII-lea.

Munţiĭ sunt cu mult maĭ înalţĭ de cât ai pamântuluĭ, aşa după socoteala mea, uniĭ ajungeau la colosala înălţime de 12.000 metri.

De acea de multe ori eram nevoiţĭ să ocolim aceşti înalţĭ munţĭ, spra a nu fi expuşi să perim de frig.

In drumul nostru, întâlneam necontenit triburi rozloţe de ómenĭ păsărĭ.

Când treceam pe lângă aceştĭ paşniciĭ locuitori aĭ Norduluĭ, conductoriĭ noştrĭ scoteau nişte sunete guturale fórte ciudate, la cari răspundeaŭ ceĭ de jos în cor.

După o călatorie de câté-va zile, observaı ca ziua nu maĭ dura de câte-va ore, aceasta mă îngrija fórte mult fiind că frigul 'se accentueaza din ce în ce.

Venuzieniĭ meĭ păreaŭ însa că nu sufere de nimic păreaŭ ca mai mult rau le face căldura excesiva, de cât frigul cel mare.

Intr'o zi, tocmaĭ când ne pregăteam să plecăm, simţiĭ cum un fior rece îmi străbătu tot corpul.

Ah! afurisită organisare a corpuluĭ omenesc după pământ.

Abia am mers vre-o câţĭ-va kilometriĭ şi nu am maĭ putut continua drumul.

Ne-am oprit numaĭ de cât şi am intrat într'una din acele sălĭ de piatră, cari se afla risipite pe întreaga planetă.

Saitni era fórte îngrijat, mă luase de mână şi nu era în stare să-mĭ maĭ spue un singur cuvânt.

Din neglijenţă, lăsasem acasă tóte medicamentele ce luasem cu noĭ după pamânt.

In mijlocul acelor poziţiuni sălbatice, unde aşı fi putut gasi vre-un ajutor în slabele şi ofilitile plante ce cresteaŭ acolo?.

Capul începu să-mı vâjie, vedeniĭ nebune începu să-mĭ jóce înaintea ochilor; la un moment dat mi se paru ca sunt asvârlit după planetă în spaţiu şi ca me duc rostogolindu-mă necontenit în înfinit

Pierduí cunoştinţa.

X
Mórtea unui Venuzian — Cremaţiunea

Când m'am trezit eram în vechia nóstră locuinţă, o rază de la sóre pătrundea prin una din ferestrele practicate în stâncă şi inveselea monotonia săleĭ.

M'am ridicat şi văzuĭ pe Saitni care cu ochiĭ plinĭ de lacrămĭ îmĭ saruta mâinile de bucurie, spre marea mirare a Venuzienulor cari ne înconjurau.

Scăpat, eştĭ scăpat, murmura el mereŭ, plângând de bucurie.

Mi se esplică apoĭ cum scăpasem.

Fiind că Venuzieniĭ nu cunoşteaŭ nicĭ un fel de medicamente, de oare-ce nu aveaŭ trebuinţă de ele, nu găsise alt mijloc maı bun de cât sa me adoarmă imediat şi cu viteza cea maĭ mare posisa mă ducă acasă, unde Saitni mi-a dat tot ajutorul posibil.

— Oh! ce ciudata organizare a corpuluı aveţĭ voĭ pământeniĭ, îmĭ zise Sılansis, recunosc şi eu, că în această privinţă, noĭ suntem priveligiaţĭ.

Noĭ dacă nu călătorim ziua, aceasta nu o facem fiind că ne-am îmbolnăvi, ci fiind că am pierde din putere şi am fi prea mult obosiţĭ, şi afară de aceasta lumina soareluĭ reflectându-se în apă e orbitoare şi am ramâne fara vederĭ.

— Iţı poţı închipui, Silansis, răspunsei eu, ce era acum câte-va secole, când de cele maĭ multe orı un pământean murea de boală.

— Saitni, me adresaı eu apoi tovarăşuluĭ meu, când ne vom putea întoarce pe iubitul şi necivilizatul nostru glob?

— După ce îmĭ voiu fi găsit mărgăritarul meu de umbrela.

— Atuncĭ nicĭ o dată.

Eu cred, cà unul din oameni-pesari a furat-o din curiozitate. curând sau maĭ târziu tot o voi gasĭ.

Nu e vorbă nicĭ nu aşı putea să-mi utilezez umbrela mea, căcĭ acesta nu sunt ploi, sunt adevăsunt adevarate potopuri, me întreb în tot p'auna, nu me aflu oare pe pământ în cele dintii timpuri ale lui?.... saŭ nu me aflu în ajunul unui catac-lismu final?

In adevăr cea ce spunea Saitni, era exact Ploile pe această planetă erau foarte numeroase şi puternice, aceasta din cauza evaporaţunei repezi, soarele având un diametru îndoit, vezut după Venus.

Noriĭ se adunău într'o clipă şi erau in tot d'auna mânaţi de un vânt turbat. care pe pamânt ar fi răsturnat toate cladirile cele înalte şi fragile ale oamenilor.

Indată cerul se întuneca, tunete surde murmurau în depărtare. până când din ce în ce se apropia însoţite de trasnete.

Iuţeala îngrozitoare cu care ploaia cadea, vântul cel repede ce îndoia până la pmânt arborii ceĭ mai înalţĭ, vântul marei în furiate care isbea cu turbare stâncile şi în sfêrşit tunetele şi trăznetele ce bubuiau şi care acopereau şi executau aceste concerte splendide în sălbaticia lor, te faceau sa crezĭ că îndată planeta ce va cufunda sub picioarele tale, şi ca apa va acoperi totul pentru veşnicie,

Eu şi Saitni eram îngroziţı în tot d'auna, de câte-va orı se repeta aceasta înfiorătoare scenă,

Silansis însa impasibil, clatina din cap zicând:

Cea ce vi să pare vouă aşa de îngrozitor e numai parţial, legile carı guverna cosmosul sunt impasibile, orı şi ce s'ar întâmpla pe o minusculă partea a neânsemnatei noastre planete, n'are mai mare valoare de cât o petricică pe care o arunci în mare, pământul Venus se va învârtı mereu în jurul său şi în jurul Soareluĭ, dupa aceleaşi legı veşnice şi neschimbatoare.

Şi noı ştiam lucrurile acestea, dar frica nu ne era maĭ mică, caci ne impresionau prea mult.

Venuzienii nu mureau niciĭ o dată de accidente şi aceasta ni se părea curios, rare orĭ câte un ompasare, suprins de furtună în inalţimea atmosfereı, eıa trasnit şi recădea pe planetă ca un scrum de cenuşe.

Câte-va zile dupa intoarcerea noastra, Silansis îmı anunţă că unul dintre ceĭ maĭ înţelepţi Venuuzieniĭ murise noaptea trecută.

Cum ! esclamaiu eu, Cesiri a murit ?Erı era sanatos şî mi-a esplicat aproape o ora detaliiele geografice după nişte asteroide.

— Când a vorbit cu tine, Cesiri ştia foarte bine ca are să moară astă-zi îmı zise Silansis.

— De unde ştia.

— Avem o limită a vârsteı, peste care nu putem trece, une orı am putea să maı prelungim pentru

câte-va lunĭ sau şi pentru un an, viaţa, dar la ce-ar folosi acest lucru, dacă nu putem să conservam în acelaşĭ timp şi inteligenţa,

— Ce faceţĭ cu cadavrul?

— Il ardem.

— Noĭ tot nu am ajuns la acest mod practic de distrugere. In secolul al XIX, idea aceasta căpătase oare-care putere reamintind acelaşi lucru ce făcea un vechiu popor, din secole şi maĭ târziu; se formase deja o societate anumită pentru acest scop, dar revoluţile groaznice carĭ urmară, facu sa disparǎ această idee; în secolul al XXV aŭ fost nevoiţĭ să reluăm vechile modurĭ de îngropare, adică de a băga cadavrul în pământ.

Şi de atuncĭ idea aceasta s'a înrădăcinata şa de mulţ, în cât niciĭ nu se maĭ aminteşte de cremaţiune.

Multe sunt lucrurile şi obiceiurile carĭ ne maĭ leagă încă de lumea veche.

Cu tóte astea e logic, ca individul o dată mort, să facă ca substanţele din care ele compus, să fie date imediat înapoĭ natureĭ. ca ea apoi să formeze alte fiinţe—e o frustare a natureĭ acea de a da îndărăt cât maĭ târziŭ, elementele din care e compus individul.

Tot ce e fără viaţă nu are valóre, individul mort trebue sa dea numaĭ de cât natureĭ toţĭ atomiĭ carĭ l'aŭ organizat şi l'aŭ facut să traiască.

Cea ce spui tu Asales, e fórte adevărat, pământeniĭ de sigur ar trebui să adopte acest mod de distrugere al corpuluĭ.

Dacă vrei, să mergem azĭ la locuința luı Cesiri şi să asistăm la arderea corpuluĭ său.

Spre seară deci ne îndrumarăm pe jos. locul fiind aprópe, un singur deal ne despărțea.

Miĭ şi miĭ de luminĭ 'veneaŭ din tóte părțileĭ planeteĭ; din cauza iuțeleĭ cu care unele eraŭ conduse' păreau că sunt enorme stele cazatóre.

Am ajuns în fața săleĭ unde locuia Cesiri.

Afara pe un steiŭ de piatră era aşezat Venuzianul, cu mâinile puse sub cap, ca şi cum ar fi fost adormit.

Venuzinĭ nenumarațĭ îl înconjurau.

Oamenii-pasărĭ la o distanță respectabilă staŭ curioşĭ.

Se aduse maĭ multe vase, doui din Venuzienĭ unseră pe Cesiri, care era gol, cu lichidele şi unsorile conținute în ele şi apoĭ dete foc cu o materie necunoscută.

Flăcarile țeşniră uşor, apoi de o data o flacăra albastra învăli cu totul cadavrul aureolat.

Venuzienii nu pareaŭ miscațĭ nici unul de un asemenea spectol.

Flacările albastre se urcau la cer cu o repeziciune uimitóre, ca şi cum ar fi fost purtate de vânt, cu tóte că atmosfera ca nicĭ o data era linaştită.

Se răspândea un aer un miros placut.

Silansis chema douĭ ómenii-pasari şi am plecat înapoi.

Dupa dealul nostru se vedea perfect locuința tuĭ Cesiri.

Spectacolul era straniu,

Imprejurul unei imense flacarı albastre, miĭ de fiinţe care furnicau, iar ómenii-păsărĭ cu aripele lor albe ca zapada, apăreau ca şi nişte statuı.

Scânteiaŭ pe cer maı tóte stelele, începuse a sufla un vânt bine-făcator, pe când la pólele dealuluı nostru, marea se lovea încet, cadenţat, de maıurı, amintindu-ne refrenul „tóte trec... tóte trec“.

. . . .

Se apropie încet ziua când Silansis va chema majoritatea Venuzienilor, ca să aziste la o conferinţă a mea, asupra moduluĭ cum au cunscut şi studiat pamântenii cosmosul. Maĭ ales voiu vorbi despre planeta lor.

Dupa ce voiŭ vorbi Venuzienilor, chiar de ,a doua zi mě voiu consulta cu Saintni asupra mijlócelor ce trebuesc găsite, ca să ne putem întórce pe planeta nóstra.

Saitni îmı spuse după mórtea luĭ Cesiri:

„Cremaţiunea pote fi modul cel maı ştinţific şi şi maı igienic de distrugere al cadavruluı, dar eu maĭ bine voesc sa fiu îngropat în humusul planetei mele.

„Eu nu sunt ca tine, continuă el, ca să mi ascund tóte sentimentele, nu sunt nicĭ sentimental neghiob ca ceĭ din grădinele fericireĭ, dar îmĭ iubesc planeta mea, tot aşa cum un Japonez sau un German din antichitate îşı iubea patria în care se născuse.

Cea ce-mĭ spunea Saitni era fórte adevěrat, chiar arşĭ să fim, maĭ bine e însa arşĭ pe planeta noastră.

www.digibuc.ro

E un prejudiţiu, îmı dau fórte bine socoteala de el, cu toate acestea nu pot sa-l alung.

O voce interna pare ca-mi şopteşte:

— Tu nu veı fi nicı o data un adevărat cetăţean al cerulu, care nu are margine, care nu are deosibirı de planetă, cacı toţe sunt copilele spaţiulu, timpuluı şi ale materieĭ tu ţii prea mult la umila ta planeta, pierdută în nemarginit.

Seara când lucéafarul Pamânt rasare cel d'întâĭ pe bolta cerească a luı Venus, stateam gânditor şi-mi fugeau fara de voe privirile spre lucitórele luı raze, care pare că ne chiamă înapoi.

Imagina Ralteĭ ca nicı o dată îmı aparea curata înainte, o confundam fară de voe cu planeta mea, le identificam.

Puţin cîte puţin, am început sa înţeleg iubirea sentimentalilor, cari îşı duc viaţa într'o veşnica visare, indealizând pe adorata lor, care adese orı nu exista.

Savantul care cunoaşte legile cosmosuluĭ, care îşı da socoteala făra să se sperie de mizerabila noastră soarta, acel savant dispare din mine....rămânea o fiinţa cu vechı prejudecaţı, de carı zadarnic voiam se scap.

Atît timp cît omenirea pământeneasca nu va putea sa se continue de cât prin mijlocul practicat de la începutul eĭ, în totdeanua iubirea va prinde în mrejele eı pe oamenı, facându-ĭ să uite chiar că aceasta nu însemnează de cât continuarea speceĭ.

O înşelatorie veşnică şi plină de succes, căruia nu-ı va putea rezista nimeni.

Inţeleg acum de ce sentimentaliĭ din „grădinele fericireĭ“ sunt aşa de orbiţĭ de pasiunĭ nebune, carĭ îĭ fac să fie demni de plâns şi îĭ reduc la o melancolie fără vindecare pentru toată viaţa.

De câte orı văd perechi de oameni-păsari, carı se învalesc în aripile lor cu atâta foc, îmĭ aduc aminte de imperiul dragosteĭ după planeta noastră.

Nu erau uniĭ învăţaţi şi filosofi, carı voiaŭ să esplice chiar legile cosmosuluĭ, prin acest ciudat sentiment?

. . . . , , ...

Saitni se întoarce emoţionat într'o dimineaţă, spunându-mi cum a azistat la naşterea unuĭ Venuzian inferior.

In adevăr era un lucru foarte interesant; Venuzieniĭ imferiorĭ năşteau copiiĭ lor viĭ, saŭ cum păsarile noastre făceau oua?

Saitni povesti urmatoarele:

— Pe când admiram planeta Pământuluĭ, care se apropia de apus, iată ca un Venuzian se apropie de mine şi mă atinge uşor cu aripa, în acelaşĭ timp scoţând câte-va sunete prin care părea că imploră ceva.

Nu înţeleseĭ ce vrea de la mine dar plecai cu el.

Era venuzianul care me scapase din mâinile concetăţenilor săı. Când aceştia zor nevoie să mě proclame de zeul lor.

Mě purtă ca un sfert de oră, până am ajuns pe vârful unuĭ înalt deal; acolo fui primit la uşa uneĭ

sălı cu strigate răguşite de bucurie — o femeie era aproape sa nască şi se sbătea, fără a putea face ca copilul să iasă afară.

Aveam nevoie de câte-va instrumente de acasă, scriseĭ un bilet luı Silansis şi am avut ce doream în maĭ puţin de două zeci de minnte.

Cu ajutorul instrumentelor înlesniĭ facerea sărmanei femeĭ , dar care nu-mĭ fu mirarea când în loc de copil, avui în mâini un enorm ou lungăreţ şi foarte clastic.

Mirarea mea fu şi maı mare, când un venuzian îmi luă repede oul din mâinĭ şi taia coaja cu un fel de piatră ascuţita, din ou eşi un mic venuzian, ce umplea sala de ţipetele luĭ asurzitoare.

Pe mine m'au aclamat toţi prin strigate identice, iar nobila matronă spre ultima si prea marea mea mirare, a dansat maı mulre jocurı venuziene păsareşti, ca şi cum nu i s'ar fi întâmplat nimic.

Pe fie care zi ast-fel, descoperim tot lulcruri nouĭ carĭ ne pun în mirare şi ne facem să cugetam la multiplele mijloace ale natureı pentru propagarea specieı.

Am ajuns la concluzia, ca ştiinţa uneĭ singure planete e vană, e ca şi citirea uneĭ singure foi dinţr,o carte, vrând apoĭ să judecĭ întreaga operă a autoruluĭ.

XI
Pământenii şi Venus

Ziua când trebuia să le vorbesc Venuzienilor descunoştinţele noastre cosmologice şi despre modul

cum au ajuns la ele, acea zi a sosit şi a trecut deja.

Voiu relata aci o schiţă generală despre cea ce am vorbit.

Venuzienii au o atenţiune de fer, dacă aşi fi putut vorbi 24 de zile de-a rândul. de sigur că Venuzienii ar fi ascultat cu cea mai mare placere. Ca de obiceiu sala era plină, venise Venuzieni din toate unghiurile planetei — oameni-păsari lucrase la construcţia acesta aproape o bună.

In mijlocul tacereĭ generale, înconjurat de schiţele ce făcusem mai dinainte începui cuvântarea

— La început au fost multe pareri asupra cosmosuluĭ toţĭ însă se învoiau în a spune că, pământul e fix în centrul universuluĭ. ca bolta ceruluĭ e solidă, ca soarele e un glob facut din într' o adins pentru noi ct sa ne lumineze, iar stelele ca să ne facă priveliştea placuta în timpul nopţeĭ.

Cu timpu ştiinţa a început să-şi elaboreze legile sale, un astronom a dat cea maĭ puternică lovitură vechiuluĭ sistem. el demonstra ca, pământul e un simplu glob ca şi alte. care se învârteşte împrejurul soarelui.

Un alt astronom descoperi legile după care toate planetele se învârtec împrejurul astruluĭ rege şi în fine un altul descoperi legile atracţiuneĭ universale. cu cari se supun nu numaĭ planetele ce formează cortegiul soareluĭ; ci toate stelele ce pâna atuncĭ erau crezute ca fixe.

Se inventase de asemenea lunetele şi Telescópele

cu ajutorul cărora luminele indepărtate au fost studiate din puntul de vedere fizic, descoperindu-se detaliĭ cari se asemanau în mare parte cu acele ale pământuluĭ.

Cometele avură o lege, stelele au fost studiate, găsindu-se prin calcule, depărtarea la care plutesc.

Planeta vóstră a început să fie studiată cu multa ingrijire, dar cu fórte multa greutate, de óre-ce pentru noĭ sunteţı prea apropiaţı de sóre şi lumina ce planeta vóstră reflectă in spaţiu, împedică pe astronomı de a distinge bine continentele şi mările vóstre.

Către sfârşitul veaculuĭ al XIX încă eraŭ îndoelĭ emise de astronomi însemnaţĭ, asupra rotaţiuneĭ planeteĭ Venus: uniĭ susţineaŭ că Venus se mişca ca şi planeta Pământul în 24 ore împrejurul axeı sale, alţĭ, ceĭ care se îndoiau, susţineau că învârtirea luĭ Venus împrejurul axeĭ sale e egală cu acea imprejurul sóreluĭ, deci urmează să prezinte în tn tot dauna aceaşĭ faţa sóreluĭ.

In antichitate planeta vóstră purta fórte multe numiri, aşa exemplu:

Vesper, Lucifer, Pnuteritan, Sara, Anadid, Nana, Nahit, El Zohra. Fosforos, Venus, Junon, Isis; dintre tóte, Venus este acea care a predominat, nume care îĭ se dă şi azĭ.

Observaţiunile facute asupra planeteĭ Venus suut unele din cele maĭ vechi şi e lesne ee înţeles cauza căcı văzuta după pământ, Planeta ce locuiţı e splendidă prin lumina eĭ, ea pórtă um-

bră ca şi luna şı de multe orĭ e văzută chiar în mijlocul zileĭ, fapt caɹe speria mult pe aceĭ supertiţioşĭ şi care considerau aceasta ca un semn ceresc

Venus ca şi celelalte planete, în antichitate avea influenţe faste şı nefaste asupra omeoireı.

Poziţiunile planetelor pe bolta cereasca, relative unele la altele erau mĕsurate cu grije în totdauna, naşterea la vre-unuĭ prinţ.

Planeta vóstă era zeiţa amóruluĭ şi era reprezentată ca o femee frumósă dupa cum pamântenii înţeleg frumosul cu parul auriu şi góla.

Venus ca şi celelalte avea legende nenumărate, se zice eă s'a nascut din spuma măăreı şi se povestea multe aventurĭ galanté ale acesteĭ dame cu zeiĭ şi maĭ ales cu zeul Marte zeul razboiuluı — planeţâ ce pórtă acelaşi nume având după cum ştiţı o culóre roşiatecă, asemenătóre cu a sângeluĭ, culóre care după pământ e şi maĭ pronunţată.

Omenirea ırensportase în cer tóte pasiunele eĭ, Cum s'a maı spus, Veuus e cunoscută din cele maĭ îndepărtată timpurĭ.

Seara. când ómeniĭ se odihneaŭ de munca zileĭ, printre miile de stele ce luceau pe cer, contemplau maĭ ales Lnceafărul, planeta vóstră, care urmează Sóreluĭ cu o oră saŭ chiar maı mult de doua.

Alte ori eĭ zăreau dimineaţa o altă stea care preceda sórele; necunoscând legile dupa care se

conduc planetele, îşı închipuiaŭ că, acestea sunt două astre diferite; şi numeaŭ pe una lucefărul de seară şi pe alta luceafarul de dimineaţă.

Cu timpul aŭ remarcat că cele două stele eraŭ una şi aceiaşı care îşĭ schimba poziţiunea sa faţă de sóre împrejurul căruia se învârteşte.

Prima observaţiune ştiinţifică ce se facu asupra acesteı planete a fost acea din secolul al XVII înainte de era nóstră dar aceasta observaţiune se mărginea a nota poziţiunea acesteĭ planete faţă de celelalte stele şi planete.

Venus are o formă rotunda, pe care nu o păstreaza în tot-deauna şi care variază ca şi aceea a luneı, căcĭ dupa cum v'am maĭ spus altă dată şi după cum ştiţĭ şi voı din observaţiunele vóstre astronomice, pămîntul are un satelit numit de noĭ Luna.

Descoperirea fazelor planeteĭ voastre a rĕsturnat decı multe credinţe înradăcinate în sufletul pămîntenilor şi i-a făcut să înceapa a judeca maĭ adînc asupra misterelor de care e înconjurat cosmosul, mistere carı de altmınterı dispar dinaintea ochiuluı patrunzător al ştiinţeı.

Cu ajutorul cifrelor, al lunetelor, planeta vóstră a început să fie maĭ bine cunoscută prin veacul al XIX şi al XX-lea.

Iată resultatul cercetarilor făcute de astronomiĭ de atuncĭ, carĭ sunt cu totul aproape identice cu cele de asta-zĭ, lăsând însă de o parte detaliile

asupra configurației continentelor și mărilor dupa planeta voastră, detalii cari numaĭ cu ajutorul timpuluĭ și al perfecționăreĭ instrumentelor aŭ putut fi vĕzute.

Se știe decĭ, că Venus e prea puțin mai mică de cât pămîntul, că aveți un an de 224 zile pămîntești, pamîntește vorbind 7 lunĭ și 15 zile; că durata zileĭ la voĭ e de 23 ore 21 minute și 22 secunde.

De asemenea se remarcase înclinarea axeĭ planetei și se presupusese că aveți anotimpurĭ excesive, când călduroase prea mult, când frigurόse.

Se presupuneaŭ că avețĭ munțĭ înalțĭ, munțĭ ce vĕ acopere planeta maĭ în întregime și se cunoștea de atuncĭ chiar și mările ce înconjoara ecuatorul vostru.

Uniĭ intrevezuse chiar zapezĭ la polurile planeteĭ voastre și după maĭ multe cercetărĭ, se ajunsese lă convingerea că nu avețĭ nici un satelit.

Incepuse să se scrie multe romane astronomice asupra planetei și locuitorilor eĭ; uniĭ ziceaŭ că Venus trebue să fie locuita de oameni negrii, din cauza arsițeĭ soareluĭ, alțĭ ziceau ca rasa ce domnește aci trebue să fie foarte frumoasă și inteligentă, ca traiți numai în plăcerile dragosteĭ, în sfârșit foarte multe ipoteze cari de carĭ maĭ nelogice; trebue să știți însă, că majoritatea acestor romane erau maĭ mult ca să facu pe oameniĭ sa se distreze. Cu cât autorul avea mai multă ima-

ginațiune și cu cât prin urmare, se departa de la datele științifice, cu atât opera era maĭ bine vĕzută, de ceĭ carı o citeaŭ.

Și nu numaĭ asupra planeteĭ voastre s'au scris asemenea romane, ci asupra tuturor planetelor cunoscute.

Cu timpul om ajuns însă nu numaĭ să avem romane, ci savanțiĭ lucrând și observând aŭ reușit să facă harta planeteí voastre, cum aveaŭ maĭ înainte și pe acea ale luĭ Marte și a Luneĭ,

(Aci le facuĭ maĭ multe configurațiunĭ ale continentelor și mărilor lor, cum și câte-va hărțĭ reprezentínd canalurĭ după pleneta Marte).

Vedețĭ decĭ că, posedăm și noĭ în timpul de față cunoștința cosmosuluĭ și că ne perfecționăm mereŭ în această știință.

Când ne vom întoarce pe Pămînt vom face o adevĕrată revoluțiune în instrumentele de optică, pe carĭ le vom perfecționa după modelul celor ce am găsit aci la voĭ.

De asemenea voiu preconiza pe cât voiŭ putea și pe cât vor permite împrejurările în carĭ se afla locuitoriĭ pământuluĭ, voiŭ preconiza modul vostru de viața, abnegațiunea voastră sublimă de la orĭ-ce alte placerı; studiind continŭ cosmosul și legile luĭ.

Trebue să facem ca și restul omenireĭ să ajungă la aceleașĭ resultate ca și noĭ, să vază lumea și cozmosul ca o neconteniță transformare, să vadă

că nu trebue să punem prea mult preț pe umila nóastră planetă și maĭ puțin încă pe individualitatea noastră.

Ce ne pasă dacă nu vom maĭ fi peste câte-va milioane de anĭ nicĭ noĭ, nicĭ palaneta noastră, dacă nimenĭ nu e nemuritor și dacă moleculele noastre și ale pământuluĭ ce locuim, vor da naștere altor lumĭ, altor corpurı, carı vor trăi cum, trăesc și cele de acum pentru a pieri în noapte și în întuneric.

Destul că o clipă a scânteiat în întunericime, facla cea curată a inteligențeĭ, științeĭ și adevărului.

XII

PREGATIRI DE PLECARE

(Saitni îndrăgostit)

Câte-va zile după aceasta conferință, am avut cu Saitni o discuție foarte lungă, asupra moduluı cum am putea capata electricitatea în acumulatoarele mașineĭ noastre, pentru a ne putea întoarce pe planeta Pământ.

Nu fară temere am dechis aceasta conversațiune, căcĭ știam forte bine ca Saitni ca și mine, nu cunoștea un mijloc, cu care am putea prinde electricitate,din atmosferă. Ne lipseaŭ aparatele necesare căcĭ fiind prea marĭ, nu le-am putut aduce cu noĭ.

Iĭ expuseiŭ luĭ Silansis cauza neliniștеĭ noastre

şi el răspunse, că poate nu e un lucru aşa de greu, după cum gândeam noi.

Ideia luĭ Silansis erea următoarea:

Să căpătam electricitatea necesară, chiar din nourii planeteĭ, cari în timp de furtună stare aproape normală — posedă electricitate uimitoare prin forţa eĭ distrugătoate.

Eŭ surîseiu cu neîncredere, aşa ceva după mine era maı mult ca imposibil, cel care ar fi făcut esperienţa ar fi fost trasnit pe loc, ori-ce mijloace ar fi întrebuinţat şi ori-ce precauţiuni ar fi luat.

Silansis propuse ca să ne servim la prima încercare de oamenii—păsarĭ, dar nicĭ eŭ nicı Saitni nu am primit aceasta propunere.

Silansis cunoştea perfect vehiculul nostru, până în cele maı micĭ detaliĭ—Incepu sa studíeze modul cum se făcuse încarcarea acumulatorilor, eu dându-ı esplicaţiunile necesare şi într'o bună seară, îmı spuse forte liniştit:

— Am găsit.

Neîncrederea mea era aceiaşĭ.

Aşteptam cea d'întiĭ zi, în care atmosfera sa fie saturată de atâta electricitate. — Cea ce ma îngrija maĭ mult era soarta maşineĭ mele, căcı de ea depinde şi viaţa mea şi a luí Saitni.

Ne hotărâsem că noı doĭ, Silansis şi eu sá facem încercarea. — De câte-va zile Saitni dispăruse, de-alt-fel nu ma mira absenţa luı, cacı se întâmpla da multe orĭ sa lipsească, mergând să

viziteze planeta, însoţit de Venuzienii şi de oamenii păsari. Lucru care mi-se întâmpla adesea şi mie.

Silansis, puse în comunicaţie acumulatorii maşinei, cu nişte sârmă groasa, de un metal necunoscut pe pământ.

Incercarea, consta în a face ca electricitatea sa se scurgă toată prin acea sârma în acumulatoare, cari aveau o puternica forţă de primire.

Totul era însă ca nu cum-va sub influenţa vre-unei descarcari prea puternice, să nu fie distrusa nu numai maşina, dar chiar şi noi.

Eu cu Silansis eram ocupaţi cu supra-vegherea robinetelor care închideau comunicaţia, in caz când indicatorul ar fi aratat o cantitate suficienta pentru calatoria noastra siderala.

După o aşteptare de vre-o jumetate de ceas, timp in care încarcarea s'a făcut foarte regulat şi fara nici un accident, întrerupserăm circulaţia şi .,... ura!...

In curând vom porni pe Pământ, ţipam eu spre merea mirare a Venuzianului Silansis.

Saitni tocmai sosea cu un om pasăre.

Cum îl zarii şi fu jos după aripile pasărei îi sarii de gât:

Suntem scapaţi Saitni, plecarea noastră e sigură,

Saitni se uita lung la mine şi-mi respunse cu o voce seacă:

Atât maĭ rau!

— Cum atât maı rau! nu cum va 'ţı pare rău ca 'ţı veı vedea planeta?

Imı pare rău că va trebui sa plec de aci.

Şi cauza!

Cauza!... cauza... repete el foarte încurcat şi neândraznind sa se uite drept în ochiı meĭ, urmarind cu privírea pe Silansis, care sta maı departe de noı examinând maşina...... cauza .... e că ..... sunt îndragostit.

De cine ... nenorocitule ... de vre-un venuzian?... amor contra natureı ....

— Nu, de o venuziana.

Din rasa inferioara!

Tocmaı .... şi da-mı voe să ţi-o prezent.

In adevar, nu observasem că, omul pasare cu care Saitni era o femee-pasare, dinsticţiunea era grea de facut de departe, cacı cele două sexe nu se deosibeau mult unul de altul, de oare ce mamelele erau foarte micı la femeı.

Era însă o deosibire, femeile venuziene erau maı frumoase de cât barbaţiı lor şi ochiı lor aveau o espresie de melancolie vaga şi ciudată, cum am vazut la mulţı sentimentalı din „grădinele fericireı.

Eu ziseiu atuncĭ luı Saitni, care sta cu capul plecat spre pamânt:

Cum Saitni! la virsta ta sa facı o asemenea prostie, sa te îndragosteştı ca cel din urma pă-

mîntean sentimental; tu facĭ academia noastră de rîs şi veĭ fi şters cu siguranţă din numĕrul celor 25 şi la urmă închis cu păsărea ta în „gradinele fericireĭ."

— Nu voiŭ să ştiŭ nimic, o iubesc, mĕ iubeşte.

— Dar e un amor contra naturei, nu e o femee, e o pasăre.

Priveşte—o Asales, şi spune dacă nu seamănă cu cea maĭ frumoasă femee după pamînt.

— Dar ea...

— Oh! prietene, nu-ţĭ poţi închipui dragostea ce are pentru mine... cu ajutorul ei am găsit umbrela pierdută... iata.

Şi cu un gest triumfetor roti pe de asupra capuluĭ colosala umbrelă, ca şi un erou din timpurile vechi, care învârtea o sabie ameninţătoare contra inamicului.

— Ah! înţeleg acum, exclamai eu rîzînd, e o dragoste din recunoştinţă.

Nu rîde Asales, căcĭ voiu fi dezolat: din această cauză nu ţi-aşĭ maĭ vorbi nici o dată.

— Zi, e serios?

— Foarte.

— Prea bine, asculta ceia ce eu iţĭ spun acum. Peste trei zile vom pleca.

Maşina e gata, ea nu aşteaptă de cât imboldul nostru... saŭ numaĭ al meu, asta depinde dacă nu te învoeştĭ până peste trei zile să plecăm, veĭ şti că eu plec singur.

Saitni nu răspunse și se depărta foarte trist, însoțit de dulcineea luĭ.

Eŭ pusesem acest termen scurt, căcí știam cu siguranță că Saitni nu mĕ va lăsa să plec singur.

Trecuse deja două zile și Saitni tot nu se arătase.

In timpul acesta eŭ pregatisem totul de plecare, regulasem toate aparatele, apoí restul timpuluĭ mi-l am petrecut în compania înțelepților Venuzienĭ, carĭ eraŭ necajițĭ că nu pot face o asemenea călătorie.—Mașina mea era facuta numaĭ pentru doua persoane, cantitatea de aer trebuincios, era calculată numaĭ pentru acest numer,—o ființa maı mult ar fi fost o moarte sigură a cîtor treĭ.

Am corijat cu Silansis un memoriu detaliat asupra planeteı Venus, pe care îl lucrasem în timpul ședereĭ mele acolo.

Silansis mi-a făgăduit că, până într'un an, crede că va putea să viziteze pămîntul; când l'am întrebat prin ce mijloc, nu a voit sa-mı spue, zicîndu-mĭ că acesta e secretul seŭ.

Ne-am învoit însa, ca maı înainte cu câte-va lunĭ de plecare, să ne avizeze prin oare-care semne, de exemplu formarea uneĭ imense liniĭ geometrice pe o scară întinsă.

Cu instrumentele noastre perfecționate, am putea distinge foarte bine acele semne și ca să nu remâe îndoiala asupra lor, venusieniĭ vor schimba necontenit acele forme, vor face cercurĭ, patrate, paralelograme etc.

www.digibuc.ro

XIII

SPRE PAMINT

A treia dimineaţa Saitni s'a întors, venea trist şi îngîndurat.

Eu de bucurie, am uitat tot necazul ce mi-l pricinuise şi'l am primit cu braţele deschise.

— In sfârşit... aĭ lăsat acele gândurĭ urîte la o parte !

— M'am întors fiind că ţiu prea mult la pămînt şi la tine, alt-fel...

Alt-fel... aĭ fi remas cu păsarea ta.

— Sărmana fată... cu ce durere ne-am despărţit, va veni la plecarea noastră... mîine e ziua plecareı, da ?

— Da.., mîine dimineaţă, o dată cu rasaritul soarelui vom pleca.

Iartă-me Asales, dacă nu am venit să-ţĭ daŭ ajutor pentru pregatirile plecăreĭ, dar sunt cuprins de o pasiune, pe care nu am maı cunoscut-o până acum... am ajuns maĭ rĕu de cât un sentimental pămîntean.

Şi ce speraı tu Saitni de la o fiinţă ast-fel organizată ?

Nu ştia nicĭ limba venuziană să vorbească.

Da... dar ne înţelegem maĭ bine de cât în orı-ce limbă.

— Bine... dar din punctul de vedere fiziologic.

— Mi-a dat tot ce o fată poate să dea.

Remaşeiu în mărmurit Dar legile naturei sunt calcate, exclamaĭ eu.

— Ce legı!... ce natură!... doua ființe de sex diferit, carı se înțeleg şi se iubesc... e oare vre-o lege care să oprească lucrurile naturale legile le am dat noı în închipuirea noastră naturei pentru a ne împiedica singurı fericirea.

De sigur, atmosfera cea înăbuşitoare a planeteı jucase aceasta farsă pe socoteala creerulu prietenuluı meu.

Dar fiind ca se hotarâse să plece cu mine, aceasta dragoste ciudata avea un sfirşit pentru vecie, ne va despărți în curând de la 10 până la 15 milioane de leghe.

Mâine decı ne vom îndrepta catre verzuiul luceafar, ce luceşte aşa de liniştit şi senin, în frumoasele nopțı ale planeteı Venus,

Rămas bun, locuitorı curioşı, aı uneı planete soră cu Pământul.

. . . .

Ziua cea mare, ziua plecareı.

Par'că sunt maı vesel acum, de cât în ziua când plecasem să descoper o lume noua.

E dorul de a-mı vedea maı iute planeta, locurile unde am copilarit, unde am învățat să cunosc misterile armoniceı naturı.

Câte-o dată, când aud pronunțându-se cuvântul *natură*, sau numaĭ ma gândesc la el, îmı defilează

pe dinaintea ochilor legiunĭ fara număr de lumı locuite orĭ pustiĭ, miliarde de corpurĭ cereşti rătăcitoare, carĭ plutesc în spaţiŭ, mânate de acele legĭ veşnice carĭ nu aŭ început şi carı nu vor avea sfârşit.

De multa orı când am astfel de gândurĭ, îmĭ pun întrebarea :

— La ce bun toate acestea ? Pentru ce se naşte o planeta din sânul haosuluĭ, c asă dea naşterea uneĭ omenirĭ, care dupa milioane şi milioane de secole ajunge la o perfecţionare extrema, începe să înţeleaga cosmosul, apoĭ treptet, treptat, scoborând scara suita, trecând prin aceleaşĭ faze în sens invers, se pierde în întuneric şi uitare.

La ce buu o înşelatorie vecınică, care face pe oamenıı uneĭ planete să creadă că dânşi se află în centrul lumeĭ, ca tot cerul şi astrele luĭ se învârtesc împrejurul eı, dacă vine maı târziu deziluzia, că nu numaĭ nu avem importanţa în univers, dar că poate suntem pe o planeta foarte mică faţa de alte corpurı cereştı.

La ce bun ştiinţele vane ce-şi faurec omenirilor după modul lor de a înţelege ?

Care le va fi codul lor de morala ?

Care le va fi conduita ce trebue să urmeze în viaţă ?

Intrebărı fâra răspunsurı.

Pământul şi toate corpurile cereştı, vor urma înainte cursa lor nebună, iar întrebarile oamenilor

se lovesc de sânul de piatră al natureĭ, nimenĭ nu le-aude căcĭ nimenĭ nu ezistă.

Există dor legĭ veşnice şi neschimbătoare, carĭ frământă materia continu, transformând-o după *voia* lor, daca s'ar putea zice că aŭ *voinţa* aceste legĭ inflexibile şi înconştiente.

Buni! iată mă cuprins de visuri, curios! pare că ma apropiĭ de concluziile lui Saitni........

. . . .

Venuzieniĭ s'au adunat cu toţi spre a azista la plecarea noastra, au venit şi oamenii păsări din toate părţile planetei Venus.

Pentru ultima oara le adresez câte-va cuvinte prin care le mulţumim la toţi de buna primire ce ne-a facut.

Saitni într'un colţ, sta rezemat de pasarea sa. cari cu ochii vagĭ şi melancolici privea spre monstrul, ce stă gata să-i răpească iubitul.

Făcuĭ semn luĭ Saitni, ne urcarăm în maşină, şi la un moment dat, maşina sbură cu o iuţeală mai mare ca a fulgeruluĭ, catre îndepàrtatele regiunĭ pe unde sboara imense corpurĭ cereşti fulgerătoare de lumină.

Noi eram cei d'întâiĭ care bătatoream acest drum. Poate într'o ḑi, locuitorĭ planetelor care formează cortegiul Soareluĭ nostru, vor putea fi în continuă corespondenţă.

Mercur, Venus, Pamântul, Marte şi multe din micile planete şi din sateliţiĭ planetelor marĭ sunt locuite.

Planetele cele marĭ abia acum conţine de sigur germenii vieţeĭ omeneştĭ, Jupiter e deja în epoca luĭ terţiara, dacă s'ar putea stabili o comparaţie între pământ şi enormul glob ce e de 1300 de orĭ maĭ mare de cât Pamântul.

Saturn, Uranus, Neptun şi Pluton [aceasta din urmă e cea maĭ depărtată din toate planetele pe soare, e descoperita de Venuzienĭ, pamântenii însă o bănuise de mult, după perturbaţiunile aceasta ce producea planeteĭ vecine Neptun] sunt încă în primele lor perioade — ve trece mult timp, pâna când pe aceaste planete se vor desvolta fiinţe inteligente, carĭ să poata înţelege cosmosul.

Poate că nicĭ nu vor maĭ fi atuncĭ fiinţe cugetătoare pe planetele ce acum au omenirĭ inteligente.

Pamântul va fi de sigur un imens ţintirim lipsit de aer prin urmare de apă.

Incetul cu încetul, dupa un timp indelungat pentru fie-care planetă, dar socotit ca o clipire în timpul înfinit, toate planetele sistemuluı solar vor fi lipsite de viaţă,

Soarele care le da la toate căldura va stinge facla luĭ dătatoare de viaţă şi va aduce cu el în nemarginire imensele globurĭ moarte.

Va rătaci poate mult timp, până când va întâlni un glob imens asemenea şi din ciocnirea lor se va naşte lumina, căldura şi apoĭ maĭ târziu viaţa.

Dar această se repeta in tot dauna, noĭ suntem

oare primele ființe cari contemplă universul, nu aŭ maĭ fost milioane şi miliarde altele carĭ s'au stins ?.

Maĭ adineauri când am zis că noĭ suntem ceĭ dintâiĭ carĭ călătorim prin aceste paraginı am zis-o numaĭ în cea ce priveşte planeta nostră.

Poate omenirele ce ne-aŭ precedat pe alte pamânturi aŭ fost maĭ înaintate, poate aŭ comunicat planetele unele cu altele cu maı multă înlesnire. —Poate !...

Dar cugetarea ne sperie şi se pierde în haozul sau maĭ bine zis în armonia nemărginireı.

XIV

C O M E T A

Pe când gândurile mă purtau în depărtarile spațiuluĭ şi ale timpuluĭ, sburam cu o iuțeală neînchipuită, maĭ mare chiar de cât a multor planete.

Saitni, cu figura posomorâtă, privea pe ferestre, spre locul unde lăsasem planeta Venus şi care acum se făcuse foarte mica.

— Saitni, lasa gândurile carı îțĭ rod sufletul, gândeşte-te maĭ bine le bucuria ce veĭ încerca văzându-ți planeta.

— Acum mi-e egal..., am putea să trecem şi dincolo de Neptun, dincolo de Pluton.... chiar într-alt soare vecin.

— Să nu vorbeşti într'un ceas răŭ Saitni.

Pe când ziceam aceste cuvinte, am privit distrat spre partea dinainte a maşineĭ noastre.

La o distanţă, la care pământul nu se putea afla încă, lucea un corp, care nu părea să aibă o formă perfect rotundă,

Ce putea fi !

Mi-aduseiu aminte imediat că, discutasem cu Silansis asupra uneĭ comete, care trecuse pe lângă pământ şi se îndreptă spre orbita luĭ Venus.

Nu cum-va ne-am ciocni în drumul nostru ?

Trezii pe Saitni din impasibilitatea în care se afla şi-i aratai cu un gest astrul ce se îndrepta ameninţător spre noi.

Saitni zise încet:

O cometă.

Era o cometa, imensă, lucru curios nu avea coadă, aceasta mă făcea să cred că e adevărată opiniunea emisa de uniĭ din vechii astronomĭ pământeni, că o coada de cometă nu e de cât un reflect al sâmbureluĭ eĭ în eter.

Şi noi ne îndreptam mereu spre acest corp, care vine din ce în ce maĭ navalnic, mai ĭturbat.

Ce trebue să facem oare ?

Să deviăm drumul ?

Dar am fi ameninţaţĭ să pierdem centrul de atracţiune al pământuluĭ şi atuncĭ adio orĭ-ce speranţă de a ne maĭ vedea planeta!

Putem studia foarte bine constituţia fizică a cometeĭ.

Un enorm corp solid, compus în mare parte de materiĭ incandescente cari ard ca într'un imens cuptor.

Pare un adevărat infern, după cum l'aŭ zugrăvit religiunile vechĭ pământene.

. . . .

Intr'o clipă, monstrul gigante s'a apropiat şi a trecut pe lângă noĭ cu o iuţeală neinchipuită, dată fiind şi iuţeala nemăsurată cu care mergeam noĭ în sens invers.

Am putut însă remarca în momentul trecereĭ, că ne-am apropiat de el, spre partea luĭ inferioară.

Monstrul se ducea departe în adâncimele spaţiuluĭ clocotind cu furie, iar noĭ sburăm acum—după cum arată indicatorul— cu o iuţeală mult maĭ mare de cât acea cu care am plecat.

Cometa poseda electricitate considerabilă şi ea e cauza prea mărеĭ activităţĭ a acumulatoarelor noastre.

Cum s'a facut încărcarea? Mister.

Nu am înţeles niciĭ o data.

Dar drumul nostru de sigur e schimbat ... oh! fragile fiinţe omeneştĭ, natura vă poate sdrobi într'o clipă cu una din nenumăratele eĭ puterĭ.

———————

XV

SPRE INFINIT

Pământul începuse să se zărească ca un mic glob rotund, luna era de cea-laltă parte a pământului, mai mult ca un punct de cât un glob. — M'am bucurat de acest fapt, fiind că nu știm bine calea ce am apucat, din cauza deviațiunei ce suferisem din partea cometei.

Dacă din întâmplare luna ne-ar fi atras spre ea, cu iuțeala cu care mergeam, de sigur că ne-am fi sdrobit de stâncile vre-unuĭ crater, în care ne-am fi găsit moartea.

Ce pericole pentru niște ființe așa de plăpânde ca oamenii, când voesc sa înfrunte legile naturei.

E monstruosa o asemenea lupta, e neegală și totuși suntem nevoiți să o suportăm, căci nu avem încotro.

Mai avem câte-va ore.

Vom putea debarca în pace?

Dacă ne-am strivi pe vre-una din înaltele coame de munți ai pamântului; dar aci cazul e maĭ puțin probabil, căci pe pamânt se afla mai multe mari de cât continente.

Dar daca vom cădea în mare și nimeni nu ne va vedea căzând, cine ne va scoate?

Pe Venus am fost salvați de oamenii-pasări, care ne observase căderea, dar daca se va întâmpla sa

cădem tocmaı în oceanul Pacific, departe de orı-ce ființe omeneştı ?.

Reflecțiile acestea me fac trist şi pe mine şi pe Saitni.

In orı ce caz triştı sau voioşı, soarta ne va fi aceiaşı.

Vom rămâne însă în analele planeteı noastre, că doı oamenii curagıoşı, carı au înfruntat cele maı marı pericole pentru cauza ştiințeı cosmosuluı.

. . . .

Maı avem vre-un sfert de ora pană să ajungem.

Saitni îmĭ vorbi adineaurı de viața ce ar dori să aiba de acum înainte, dacă ar izbuti sa ajungă cu bine pe pământ.

— La ce bun atâta muncă, pentru ce să cauțı a cunoaşte misterele nepatrunse ale natureı, carı sunt cu atât maĭ marı, cu cât cunoştı maı multe!.

«Ştiința e ca o sfera, care cu cât îşı măreşte volumul, cu atât îşı imulțeşte puntele sale de contact cu necunoscutul» a zis un vechiu savant şi avea cea maı mare dreptate.

De aceia, zicea Saitni, aşı dori să încep o noua viața; aşi voi să trăesc retras departe cu o femee, care să ma iubească şi sa o iubesc.

Sunt cu totul plictisit de viața ce o duc... orı şi ce am descoperi nou, orı şi câte cunoştiințı am poseda asupra cosmosuluı, toate au un mic termen. *uitarea.*

Ce dulce e viața în singuratatea a doı care se

iubesc, şi în locul acestuĭ vis frumos, să te pierzĭ în spaţiu.

— Ţi-e frică, Saitni?

— Frică?.... Nu .... dar îmĭ pare că aşĭ fi dorit să mor maĭ bine în voluptoasele braţe ale uneĭ femeĭ iubite, de cât pe recele sân al natureĭ.

Pe când vorbeam astfel, iată ca la o distanţă oare care în dreptul nostru lăsăm pământul ...... încercarea de a descinde e zădărnicită .... suntem pierduţĭ de-a pururea în nemărginire.

Departe, departe de tot, pământul se scufundă în infinit, noĭ înmărmuriţĭ, priveam cum lumina luĭ se stinge din ce în ce.

Pierduţĭ .... pierduţĭ pentru veşnicie, vom merge ast-fel fără să ne dăm seama unde, vom putea trece cortegiul soareluĭ, apoĭ dincolo de el fără să ne oprim.

Vom muri în aceastâ afurisită maşina şi noĭ tot vom sbura departe, departe .....

Peste milioane şi milioane de leghe, vom întâlni poate vre-un corp şi vom cădea pe el — de va fi un soare ne vom volatiliza la moment, de va fi planetă vom servi de curiozitatea astronomică locuitorilor eĭ.

Maĭ adineaurĭ gasiam gândurĭ consolatoare, dar acum nu mă pot obţine de a nu vărsa lacramĭ amare. Oh! ţin ..... ţin la acel pământ pe care m'am născut, după care am învaţat cosmosul, a căruĭ istorie ce se perde în noapte, o cunosc şi o înţeleg.

Oh! Ciarit, ce dulce viaţă ne-am fi făcut noĭ amândoĭ.

Du-te turbată maşină, puterea care o posezĭ şi cu care devorezĭ spaţiul şi timpul, noĭ ţi-am procurat-o, noĭ acum victimele tale; corp neînsufleţit, ţi-am dat viaţă, cu care tu veĭ stinge pe a noastră.

Epilog

Aci autorul e îndreptaţit să intervină, pentru a nu se crede că ceĭ doĭ calătorĭ, au fost duşi dincolo de sfera de atracţiune a soarelui.

Asales şi Saitni aŭ debarcat pe Marte. Vom vedea însă aceasta într'alt volum pe care îl vom consacra numaĭ şedereĭ lor acolo, cum şi întâmplărilor la carĭ aŭ dat naştere şederea lor pe acea planetă.

Să aruncăm însă o privire spre planeta Pământ, pe care am părăsit-o de atâta timp.

De câte-va secole înaintea lui Asales, starea sociala era aceiaşi, aceiaşĭ domnie a ştiinţeĭ, pe care Asales o lăuda aşa de mult.

După plecarea lor însă nu a maĭ ţinut mult timp această linişte.

Printre locuitorii planetei se iviră turburari grave.

Se ştie ca erau numai 25 de indivizi cari formau un fel de guvern absolut şi fara nici un con-

trol din partea mulţimei, dacă însa nu ar fi restrâns aşa de mult libertatoa locuitorilor, închizând pe unı din eı şi omorându-le copiĭ, de sigur că cu toate autocraţia lor, aceştia nu s'ar fi revoltat.

Intr'o noapte, locuitorı ceĭ maı inteligenţı luând iniţiativă aŭ distrus toate maşinele şi aparatele electrice, cu care ceı 25 dominau mulţimea, apoı mulţimea a năvalit în palatele lor distrugind tot ce le eşa în cale.

Cel d'întâiı lucru la care s'a gândit mulţimea a fost liberarea celor închişí.

Familiele învaţate fură cruţate, cu condiţiune ca nicı un membru din ele să nu se maĭ ocupe cu ştiinţa.

Era o lecţie generala, toţı erau bunĭ, interesele materiale nu-ı desparţeaŭ, nu aveaŭ, comerţ şi industrie ca sa-şı faca concurenţa, nu aveau trobuință de a mânca alimente grosiere; iubirea scoborîse îngeriĭ eı pe pământ.

Era o prima-vara veşnică de iubire.. In câţı-va anĭ populaţia se îndoi — numarul oamenilor descrescuse mult cu timpul până la ceı 25. — In sufletul tuturor puteaı citi ca într'o carte «*Iubire.... iubire veşnica şi dispreţ nemarginit pentru recea natura cu legile eĭ inflexibile*»

SFÂRŞIT —

Acest roman a fost acordat, în fascicule, ca supliment gratuit, la cea maı respândită revista septămânală-ilustrată „Foaia Populara“ 5 leı abonamentul în ţara. Redacţia Bucureştı str. Academieı. No. 37